Զ· ՏԱՐԻ 1563 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1338 ԱՐԵԳ 4381 — Հ· Տ· 20 ՄԱՐՏ 1889 — Ն· Տ· 1 ԱՊՐԻԼ 1889 — ՀԻՃՐ· 29 ՐԷՃԷՊ 1306 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԴՐԱՄՆԵՐ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարեկան գանձման չարժած	160
»	» Վեցամսեայ	80
»	» Եռամսեայ	40
Գաւառաց	» Տարեկան	200
»	» Վեցամսեայ	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք		56
»	վեցամսեայ	28

Դուրս գրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեանս գրկուած նամակ կամ գրութիւն չը դարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 19 ՄԱՐՏ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Դաշնակցային Խորհուրդն, որ գերման Կայսրութիւնը կազմող պետութեանց ներկայացուցիչներէն կազմեալ է, մարտ 25ին գումարեցաւ, խորհրդակցելու պատժական օրէնքին մտադրեալ փոփոխմանց վրայ, մանաւանդ մամլոյ ազատութիւնը սահմանափակող նոր տրամադրութեանց վրայ։ Դաշնակցային Խորհուրդը լրագրական նոր օրէնքին քննութիւնն յանձնեց դատական նախարարութեան մասնաժողովոյ մը, որ եթէ նպաստաւոր տեղեկագիր մը բերէ, ինչպէս կը յուսացուի, Կայսրութեան և Բրուսիոյ դատական կրկին նախարարք Ռայխսմթալին պիտի մատուցանեն զայն։

Բովանդակ ազատական մամուլը կը քննադատէ Բրուսիոյ Կառավարութեան ընթացքն, որ գերման ազգին հանրային ազատութեանց նոր հարուած մը կը պատրաստուի տալ, լրագրական ազատութիւնը մեծապէս սահմանափակելով։ Ազատական Լրագիր (Freisinnige Zeitung) կ'ըսէ. «Մանթէօյֆլի յետադէմ Նախարարութեան բիրտ վարչութեան օրով՝ 1851ին՝ հրատարակեալ բրուսիական Պատժական Օրէնքն անգամ, իւր հանրածանօթ յօդուածներով, մամլոյ ազատութեան երաշխաւորութիւն մ'էր գրեթէ, բաղդատմամբ Բրուսիոյ կառավարութեան նոր առաջարկներուն։ 1875ի կառավարական առաջարկներն եւս ի մասին լրագրութեան, զորս այն ժամանակի Ռայխսթակին պահպանողական մեծամասնութիւնն անգամ չաս խիստ գտնելով չէր վաւերացուցած, ազատական կրնան համարուիլ բաղդատմամբ այժմեան կառավարական առաջարկներուն։»

Այս առաջարկներ Ռայխսթակէն քուէարկուելու համար, Ազգային Ազատականաց հաւանութիւնն հարկաւոր է։ Այս գերման Ազատականք, Անգլիոյ Միութենական Ազատականներուն պէս, պահպանողական կառավարութեան հետ դաշնակից են՝ Արմատականներուն կամ բուն Ազատականներուն, Ընկերվարականներուն և Կղերականներուն կամ Կաթոլիկներուն դէմ։ Քէօլնիշէ Ցայթունկ, որ այս ազատական-պահպանողական կուսակցութեան գլխաւոր թերթն է, կ'ըսէ. «Չենք կարծեր որ Ազգային Ազատականք հաւանին այս կերպիւ սահմանափակել ժողովրդեան ընդհանուր իրաւունքներն, և ի մասնաւորի մամուլ լրագրութեան։ Կառավարական այս նոր առաջարկներ Վարչութեան ձեռքը կուտան ահռելի զէնք մը, որով կրնայ պատուհասել ամեն ազատական և անդրալեռնական լրագիրները։ Խօսելու ազատութիւնը զսպելու և բովանդակ ընդդիմադիր կուսակցութեան բերանակապ մը դնելու կարելիութիւնն անգամ վտանգաւոր է, և խորհրդարանական կուսակցութեանց յարաբերութիւնները թունաւորել կը միտի։»

Լրագրութեան վերաբերեալ նոր տրամադրութիւնք ընկերվարական ծայրայեղ հրատարակութիւններն արգիլելէ զատ, կ'արգիլեն և կը պատժեն ժողովրդեան դաս մը ուրիշ դասու մը դէմ գրգռող և հանրային և ընկերական բարեկարգութեան հիմերն հարուածող, մանաւանդ կրօնի, ամուսնութեան, Միապետութեան եւ դրամատեարց և կալուածատերց դէմ ուղղեալ հրատարակութիւնները, մինչև երեք տարւոյ բանտարկութեան դատապարտելով հեղինակներն ու հրատարակիչները։ Կրկին անգամ այսպիսի հրատարակութիւններ ընողին պիտի արգիլուի ինչ ինչ տեղերու բնակութիւն։ Նոյն յանցանքը մէկ տարւոյ մէջ երկիցս գործող լրագիրը պիտի խափանուի։ Եթէ այս օրէնք քուէարկուի, Ընկերվարականաց դէմ ուղղեալ մասնաւոր օրէնքը պիտի խափանուի, բայց նոյն օրէնքին համեմատ երկրէն արտաքսեալ Ընկերվարականք տակաւին մինչև հինգ տարի չպիտի կրնան իրենց հայրենի երկիրը վերադառնալ բայց եթէ ոստիկանութեան կողմէ յատուկ արտօնագրով մը։

ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Մինչ Արքայականք ոմանք յայտնապէս կը համակրին Պուլանժէ զօրավարին, ուրիշ Միապետականներ կը դատապարտեն զնա։ Պուլանժէութիւնը բաց խնդիր մ'է Միապետականներուն համար։ Փարիզի կոմսին իբրայնոց խորհուրդ կուտայ այժ'մ տալ Պուլանժէի, մինչ իւր հօրեղբայր Օմալի դուքսը զանոնք եա կը կեցնէ զօրավարէն։ Նախկին երեսփոխան Պ· Քալլա մարտ 24ին ի Կրընոպլ բանախօսեց 1,500 անձանց բազմութեան մը, որոց մեծամասնութիւնը միապետական էր։ Բէնոնայի մարքիզը նախագահեց, և իւր քով բազմած էր Շավլաւի կոմսն, Փարիզի կոմսին ներկայացուցիչն ի Տոֆինէ։ Պ· Քալլա ըսաւ թէ Հանրապետականք փորձուեցան եւ դատապարտուեցան, իրենց իսկ բերնով։ Ժամանակ է որ անհետին, տեղի տալով անոնց որք կարող են ընծայել Ֆրանսայի պէտք եղած բանը, ճշմարիտ ազատութիւն, բարգաւաճում և մեծութիւն։ Աւանդական ոսկեր գոյներով նկարագրեց Ֆրանսայի նիւթական վիճակը։ Փանամայի ընկերութեան եւ Քոմթուառ տ'Էսքոմթի խորտակումը վերագրեց հանրապետական կուսակցութեան տկարութեան։ Ուրիշ մեծամեծ աղէտներ ալ գուշակեց, ըստ որում ի Ֆրանսա կառավարութիւն չէ մնացած։ Եթէ հարցուի թէ ի՛նչ պէտք է դնել այժմեան Սահմանադրութեան և այժմեան կառավարութեան տեղ, պատասխանը պարզ է – «Ազգային Միապետութիւնն։» Այս չի նշանակեր զեղծումներու եւ անձնաշնորհումներու դարուն վերադարձը. զի Փարիզի կոմսին որոշ յայտարարութիւնք և իւր ազատական բնաւորութիւն բոլոր մ'են այգպիսի կարծեաց դէմ։ Պաշտօնեից յանուն փոփոխմունք չպիտի լինին երբ թագաւորութիւնը վերահաստատի։ Ազգը կը պահանջէ սկզբունքի տեր մարդիկ եւ համարձակ քաղաքականութիւն մը։ Պահպանողականք միակ կէտ նպաստակի մը կրնան ունենալ. — Թագաւորն։ Իրենց գործն է ընկերային և կրօնային խաղաղութիւն տալ Ֆրանսայի՝ կանչելով Թագաւորն և վերահաստատելով Թագաւորութիւնն։

Երկու հարիւր հոգւոյ հացկերոյթ մը տուեալով, եռանդագին բաժակներ պարպուեցան ի պատիւ Փարիզի կոմսին և իւր որդւոյն՝ Օրլէանի դքսին, «Ֆրանսայի գահաժառանգին»։ Շավլաւի կոմսն յայտարարեց թէ նոյն աւուր ցոյցը մեծ նշանակութիւն մ'ունի, իբրեւ սկզբնաւորութիւն արդի դրութեան դէմ մղեալ պայքարի մը, որով ազգը պիտի համոզուի թէ ազգային Միապետութիւնն եւեթ կրնայ գոհացնել իւր աւնիւ և օրինաւոր բաղձանքներ։ Կրընոպլի Պոնափարթականք և Պուլանժէականք բացակայ էին հացկերոյթէն։

—Եղան մսի տեղ ձիու միսն գործածութիւն արագապէս կը ծաւալի Ֆրանսայի մէջ։ Կենդանեաց և ուտելեաց վերաբերեալ խնդիրներու հոգածու Ընկերութիւն մը կայ Փարիզի մէջ, որոյ մէկ հրապարակային նստին մէջ, մարտ 25ին, բանախօսութիւն մ'եղաւ ձիու մսին վրայ։ Այն համակրելի կենդանին, ձին, արարչագործութեան օրէն ի վեր շատ մը ձեռերու տակ շատ մը ներքողներ ընդունած էր. բայց երբեք այսչափ չէր գովուած իբրեւ պարզապէս ուտեստ նիւթ մը։ Բանախօսը ծանոյց թէ Փարիզի մէջ և անմիջական շրջակայքն այժմ կան 132 հատ մսավաճառ խանութներ որք յատկապէս ձիու միս կը վաճառեն, (անշուշտ այն խանութներէն զատ ուր ձիու միսն իբրեւ եզան միս կը վաճառի)։ Ձիու միս ծախող այս խանութներ «աժան, առողջարար և սննդալից ուտեստ մը կը հայթայթեն գործաւոր ժողովրդեան, որ սովրեցաւ ձիու մսին արժէքը գնահատել»։ Պ· Իվլոտա Թոֆրուա Սէնթ Իլէր իրեն բան գործ ըրած էր այս մասին ժողովրդեան միտքը լուսաւորել, և յաջողեցաւ ցրել տիրող նախապաշարումները ձիու մսին դէմ։ Պ· Տըքրուա ընդունեց և ծաւալեց Պ· Սէնթ Իլէռի գաղափարները։ Ներկայք ծափահարեցին ձիու մսին այս երկու մեծ պաշտպաններուն անունները։

ՆԱՍՐԷՏՏԻՆ ՇԱՀ

Ըստ արդի կարգադրութեան, Շահը մէկ ամիսէն ճամբայ պիտի ելնէ՝ Փարիզեան Արուեստահանդէսին առթիւ յԵւրոպա պտոյտ մ'ընելու։ Ռուս կառավարութիւնը կ'աշխատի որ Ն· Վեհափառութեան մեկնումէն յառաջ Տաճկորուքի իշխանին և Թեհրանի կառավարութեան միջեւ առկախ մնացեալ խնդիրը վերջանայ։

ՊՈՒԼԱՆԺԷԱԿԱՆՔ ԵՒ «ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐՔ»

Փարիզ, 27 մարտ․—Զօր· Պուլանժէ շաբաթ օր հացկերոյթի մը պիտի նախագահէ ի Թուրժ։ (Ցաւալի է որ այս անգամ զգուշանայ չափազանց կերուխումէ, որ Ֆրանսան կրնայ զրկել իւր ինքնահրաւէր փրկիչէն։) Պ· Տէրուլէտ կը հերքէ այն լուր թէ կառավարութեան ձեռք ձգած շրջաբերականը անօրէն խորհրդոյ կողմէ ղրկուած էր։ Բանախօսութեան ծրագիր մ'էր սա զոր հրամաստր Անֆթէ մոռցեր էր արտասանել։ —Պ· Անթուէն ըսաւ ուսանողաց պատգամաւորութեան մը. «Եւրոպա կը պատրաստուի լուծել մեծ խնդիրն որ զմեզ կը հարկադրէ յուսից ցցելու զինուիլ, և կը փճացնէ իւր բարեկեցութիւն։ Կարեւորագոյն խնդրոց մին է Ալզաս—Լոռէնի խնդիրը։ Պատերազմի դաշտին վրայ թէ կանաչ սեղանին շուրջը լուծուի նոյն խնդիր, Ֆրանսայի ձայնը լսելի պիտի լինի յայնժամ եւեթ երբ յաղթական է, երբ իւր զաւակունք միացեալ են, և երբ ազգը պատրաստ է ամեն զոհողութեանց։ Ֆրանսա եթէ արիւն պիտի թափէ, իւր երկրային ամբողջութեան համար միայն արիւն պէտք է թափէ։ Մեք այլեւս երկրակալութիւններ ընել չենք ուզեր։ Երբ Վոսժեան լերանց ծակը նորէն գոցուի, ժամանակ պիտի դառնենք վեղարուետով ու գրականութեամբ պարապելու։»—Պուլանժէական լրագիրք հեգնօրէն դ իսկ կուտան թէ Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան դատաստանին օրն (ապրիլ 2) Հանրապետութեան Նախագահն և բոլոր նախարարք հրաւիրեալ են ճաշելու Գերմանիոյ դեսպան Միւնսթէր կոմսին հետ։

ՃՈՆ ՊՐԱՅԹ

Լոնտոն, 27 մարտ․— Փարլըմէնթի մահէն ի վեր, Անգլիոյ մէջ ո՛չ մէկ դէպք այնչափ յուզում յառաջ բերած էր որչափ Ճոն Պրայթի մահն։ Ամեն կուսակցութիւնք, ամեն դասք և ժողովրդային բոլոր կոյտերն անգամ հանդուցեալն իրենցմէ կը համարին, և պարծանօք կը յիշեն թէ նա պաշտպանած է իրենց սկզբունքները։ Ազատականք, Արմատականք, Միութենականք և Կաթոլիկները իրարու հետ կը մրցին մեծագոյն գովեստ տալու հանգուցելոյն, սքանչանալով նորա վրայ իբրեւ ճշմարիտ ներկայացուցիչ մը ժողովրդեան, նշանաւոր իւր անձնուրացութեամբ, իւր պայքարներով ընդդէմ առանձնաշնորհմանց, մենավաճառութեանց եւ ազատութեան խափանիչ դրութեանց՝ թէ՛ քաղաքական, թէ կրօնական եւ թէ արհեստական ասպարէզներու մէջ, և մանաւանդ իբրեւ հակառակորդ կրօնային անհերողութեան և զանազան դասակարգերու յատուկ առանձնաշնորհմանց։

(Պ· Ճօն Պրայթի կենաց գլխաւոր դէպքերուն և իւր հանրային գործունէութեան վրայ առանձին պիտի գրենք։)

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՍԵՐՊԻԱ

Պելկրատէ կը ծանուցուի թէ Ռուսիոյ դեսպան Պ· Փերսիանի մարտ 25ին պաշտօնական հացկերոյթ մը տուած է, յորում բաժակ առաջարկած է մանուկ թագաւորին կենաց։ Պ· Ռիսթիչ պատասխանած է՝ բաժակ առաջարկելով Ցարին կենաց։

—Միլան թագաւոր չորս միլիոն փր· ի գումար մը պահ դրած է Վիեննայի Լէնտէրպանքը դրամատան, ուր յանձնեց նաեւ ընտանեկան կարեւոր թուղթեր պարունակող կնքեալ քանի մը մառաններ։

ԳԵՐԵՎԱՃԱՌՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոն, 27 մարտ․ — Երեսփ· ժողովոյն մէջ, Պ· Սիմոն Պըքսթըն առաջարկ մը մատոյց ի նպաստ գումարման Տէրութեանց դեսպանախորհրդոյ մը ի Լոնտոն, գերեվաճառութեան դէմ ազդու միջոցներ ձեռք առնլու համար։ Արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսըն պատասխանեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնն, աջակցութեամբ Գերմանիոյ, ամեն ջանք կ'ընէ ջնջելու նոյն բարբարոսական տուրեւառ յԱրեւելեան Ափրիկէ, ծովեզերայ վրայ գերեաց նաւային տուրեւառը մի քանի ամիսներէ հետէ խափանեալ է արդէն, և տեղի չկայ ենթադրելու թէ յԱրեւելեան Ափրիկէ Գերմանիոյ բռնած ընթացքը նպաստաւոր լինի գերեվաճառութեան աճման։ Լորտ Սալզպըրի անցեալ սեպտ·ին հրաւիրեց գաղղ· կառավարութիւնն՝ Տէրութեանց մօտ ձեռնարկներ ընել այգպիսի դեսպանախորհրդոյ մը գումարման համար։ Պելժիա հաւանեցաւ, բայց Արեւելեան Ափրիկէի դէպքերը խոչեցին բանակցութիւններն, և խնդիր յետաձգեցաւ։ Կառավարութիւնն յօժարամիտ է ընդունիլ Պ· Պըքսթընի առաջարկն, եթէ բարեփոխէ սա մասը թէ «Կառավարութիւնը Տէրութեանց կամքն հարցունէ՝ խմանալու համար թէ տրամադի՞ր են լիազօրներ կարգել՝ ի գումարումն այսպիսի դեսպանախորհրդոյ մը»։ Պ· Պըքսթընի առաջարկը, բարեփոխեալ այս ձեւով, ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ՝ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՄԱՐԴ

Պէռլին, 27 մարտ․—Պրանտէնպուրգ իշխանի հացկերոյթին հրաւիրեալք զարմացան կայսեր բարեհամբոյր ընթացքին, որով ամենուն հետ անխտիր խօսակցեցաւ։ Վեհապետն ըսաւ թէ «Նոր շրջան մը կը բացուի։ Ես եմ և կը մնամ թագաւոր, բայց պիտի յաճախեմ ազգին ներկայացուցիչներուն, պիտի ջշտիմ անոնց կարծիքներն։ Իմ պապս տակաւին օտար էր այս գաղափարին, բայց ես մեր ժամանակին զաւակն եմ»։

ՄՈՐՄՈՆՔ

Մորմոնական խնդիրը Միացեալ Նահանգներէն կը փոխադրի Մեքսիկա։ Միաց· Նահանգաց Խորհրդարանն այնպիսի օրէնքներ դրած որք կ'արգիլեն Մորմոնութեան ծաւալումն Ամերիկայի այդ մասին մէջ։ Ի Մեքսիկա աւելի յաջող պայմաններ գտնելու յուսով, Մորմոնք պատգամաւորներ ղրկեցին հոն, և 200,000 արտավար հող գնելէ զատ, արտօնութիւններ ձեռք բերել կ'աշխատին։ Կը յուսան թէ մի քանի տարիէն ի հիւսիսային Մեքսիկա 200,000 Մորմոնք հաստատեալ պիտի լինին։ Բայց մեքսիկեան լրագիրք այժմէն կը յայտարարեն թէ Մեքսիկայի պէս բոլորովին կաթոլիկ երկիր մը երբեք չպիտի հանդուրժէ բազմակին հասարակութեան մը հաստատման իւր մէջ։ Այս պայմանաց մէջ, Մորմոնք կը խորհին իրենց մէջէն բազմակնութիւնը բառնալ, դէթ այն երկրաց մէջ որոց օրէնքը չընդունիր բազմակնութիւն։—Բայց ո՞վ ապաքէն յայնժամ Մորմոնութիւնն իւր մեծագոյն հրապոյրէն կը զրկուի։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԳԱՀԸ

Ռումանիոյ Կարոլ թագաւորը ժառանգ չունի, և Էլիզապէթ թագուհւոյն Ռումանիոյ գահուն ժառանգ մը տալու յոյսերն ի դերեւ ելան։ Նախարարապետ Պ· Ռոզէթի Ժանոյց Երեսփոխանական ժողովոյ մարտ 27ի նստին մէջ թէ ի մօտոյ Խորհրդարանին պիտի մատուցանէ պաշտօնագիրն որով գահաժառանգ Վիլհէլմ Հոհենձոլլըրնեան կը հրաժարի Ռումանիոյ գահէն՝ ի նպաստ իւր կրտսեր եղբօր՝ Ֆերտինանտ Հոհենձոլլըրնեան իշխանին։

ՄԱՐՈՔ

Մարոքի կայսրը դոհացուցիչ պատասխան մը տուաւ անգլ· կառավարութեան պահանջմանց։ Ընդծովեայ հեռագրաթելը, զոր անգլ· ընկերութիւն մը կը բանեցնէ, պիտի նորոգուի երբ որ ուզուի, և մարոքեան իշխանութեան կողմէ արգելք չպիտի դրուի։ Անգլիացւոյ մը սպանման խնդիրն ալ առանձինն պիտի կարգադրուի։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱ

Թիֆլիսէ կը ծանուցուի թէ ի Պաքու ռուս իշխանութիւնը դրաւեց երկու հազար Պէրտամ (ռուս) հրացաններ, որք Պոխարա կը ղրկուէին կեղծ հասցէիւ։ Ռուս կառավարութիւնը չուզեր որ Պոխարայի Խանն աւելորդ սպառազինութիւն մ'ընէ, թէեւ Պոխարա վերջնապէս մտած է ռուսական ազդեցութեան շրջանակին մէջ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Անգլեւհնդիկ կառավարութիւնը քննութիւն բացաւ Քաշմիրի Մահարաճային (հնդիկ ինքնօրէն իշխանին) հակաանգլիական դաւադրութեան մը խորհրդին վրայ, որ յերեւան ելած է գլխաւորաբար, իւր Նոտիկին վաշխառութոն թղթոց մէջէն։ Մահարաճան հասկնալով որ այս յայտնութեան առջեւ իրեն անհնար է իշխանութիւնը շարունակել, հրաժարեցաւ գահէն, և Կալկաթայի կառավարութիւնը բնիկ պաշտօնեայներէ և եւրոպացիներէ բաղկացեալ խնամակալ խորհուրդ մը կը կազմէ՝ Քաշմիրի կառավարութեան համար։

—)(28)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ՖԵՐՆԱՆՏ

Ժ.

Մօռիսի խուցն, ինչպէս ըսինք, երկու դուռ ունէր որոց մին նրբանցքին վրայ կը բացուէր, և միւսն՝ անկողնոյն գլուխը կը գտնուէր. այդ դրան ետեւէն էր որ առջի օրը, տիկին տը Պառթէլ և Քլօթիլտ մտիկ ըրած էին Մօռիսի և երկու երիտասարդաց միջեւ կատարուած խօսակցութիւնը։

Նրբանցքին դրան առջեւ կանգ առին։

—Զգուշութեամբ մտէ՛ք, տիկին, ըսաւ պառաւնուհին Ֆէրնանտի ցոյց տալով այն դուռը զոր պիտի բանար. տօքթօրն իր երկիւղները չծածկէր մենէ։ Մօնթիուռ կոմսը յայտնեց ձեզ արդէն հիւանդին զառանցագին վիճակը։ Տիկի՛ն, բան մը չեմ պատուիրեր ձեզ, բան մը չեմ յանձնարարեր. աղաչանքս կը կրկնեմ միայն. մայր եմ, որդիս ինծ պարգեւեցէ՛ք։

Քլօթիլտ լուռ կը մնար։

Հանրակինը զանոնք կը դիտէր ակամայ խանդաղատանօք. ո՛չ ոք կար անդ որ կարենար այպանել իրենց փոխադարձ կացութիւնը։ Ըմբռնեց թէ անըրն ինչ հզօր ազդեցութիւն ունէր մօր սրտին վըրայ, և թէ ամուսնութեան սրբութիւնն ի՛նչ սրտաշարժ համակրպութիւն կուտար Քլօթիլտի ընթացքին։ Ուստի հաւանութեան նշան մը ըրաւ երկու կանանց։ Քլօթիլտ և տիկին տը Պառթէլ գնացին իրենց վերապահեալ տեղը կենալ. Ֆէրնանտ, առանձին մնալով, ձեռքը դրան ապակեայ կոճակին դրաւ, որ բացուեցաւ։

Աչաց խտղտում մը ունեցաւ և կեցաւ։

Միեւնոյն ժամանակ, լսեց ձայնը Մօռիսի որ, անկողնոյն վարագոյրներուն մէջ ծածկուած, չէր կրնար տեսնել զինքն և որ սակայն, հիւանդաց յատուկ իմացողութեան զօրութեամբ, գուշակած էր անոր ներկայութիւնը։

—Թողէ՛ք զիս, Թողէ՛ք զիս, կը գոչէր Մօռիս դառն և միանգամայն քաղցր շեշտով մը, և տօքթօրին ձեռաց մէջ տանջուելով. Թողէ՛ք զիս, մեռնելէ առաջ կ'ուզեմ տեսնել զինքը։

Եւ Մօռիս այս վերջին բառերն արտասանեց այնպիսի դառն շեշտով մը որ միեւնոյն արդիւնքն յառաջ բերաւ երեք կանանց վրայ, որք ամէնքն ալ, անխորհուրդ եւ վայրկենական զգացումով մը, յառաջ սլացան։ Ուստի տիկին տը Պառթէլ եւ Քլօթիլտ անկողնոյն սնարին երկու կողմը կանգնեցան մինչ Ֆէրնանտ կ'երեւէր անոր ստորոտը։

Վայրկեան մը տարօրինակ լռութիւն մը տիրեց։

Արեւը տկար կերպով կը թափանցէր սենեկին մէջ. սակայն Ֆէրնանտ կրցաւ տեսնել Մօռիսն՝ անկողնոյն մէջ ելած, ուրուականի մը պէս դժգոյն, ակնարկը տենդոտ եւ վառ, եւ յիմարութեան մօտ արտայայտութեամբ մը աչքն յառելով մօրը, Քլօթիլտի եւ Ֆէրնանտի վրայ։

Մայրն և կինն, որք իրենց դիրքին խղճահարութեամբ յանդուգն կը դառնային, իրենց բազկաց մէջ առած էին զՄօռիս, մինչդեռ Ֆէրնանտ, նկուն և դողահար, իր տեղը գամուած կը մնար ի տես այդ երկու պահապան հրեշտակաց որք կարծես Մօռիսը կը պաշտպանէին իրեն դէմ. ամօթ մը յենած էր և չէր համարձակեր քայլ մը յառաջանալ։ Մօռիս ճիչ մը արձակեց և իբր թէ երիտասարդը՝ զառանցանաց մատնուած ըլլալուն համոզուած՝ իր շուրջն անցած դարձածներն ըմբռնելէ հրաժարէր, աչքերը փակեց և գլուխը բարձին վրայ ինկաւ։

Տիկին տը Պառթէլ եւ Քլօթիլտ ահաբեկ ճիչ մը պիտի արձակէին, երբ տօքթօրին հրամայական մէկ շեշտն այդ ճիչը կասեցուց անոնց շրթանց վրայ։ Ուստի կանգ առին, անշարժ եւ համր, անկողնոյն սնարին երկու կողմն։ Այս միջոցիս, Ֆէրնանտ կշռած էր կացութեան կարեւորութիւնը. տագնապն հասած էր. ամէն բան իրմէ կախեալ կար։

Զօրաւոր ճիգ մը ըրաւ ինքն իր վրայ, եւ ստուերի մը նման սահելով մինչեւ կիսաբաց դաշնամուրն, որ երկու պատուհաններուն մէջտեղ կը գտնուէր, նստաւ յետոյ, թողլով որ մատները քարերուն վրայ ոստոստին, մեղմիւ սկսաւ Օճէլլոյի տխրութեան եղանակը, զոր կիսաձայն նուագեց, զգացման այնպիսի զօրութեամբ մը որ այս տեսարանին հանդիսատեսք ամէնքն ալ կրեցին այդ երգին ազդեցութիւնը, որ նման երկինքէն հասնող ձայնի մը, հրաշալի մխիթարութեան մը, անցեալոյն խորհրդաւոր արձագանգի մը, տատանեցաւ օդին մէջ եւ գնաց հիւանդին բալխեցաւ։ Ցայնժամ, ներքին յուզման մը մատնուողի մը նման՝ Մօռիս աչքերը բացաւ տակաւ առ տակաւ, եւ հմայուածի մը նման կանգնելով, առանց գիտնալ ուզելու թէ ուսկից կուգար այս սքանչելիքն, ունկն դրաւ, իբր թէ իր բոլոր զգայարանք հոգւոյն մէջ ամփոփուած ըլլային մինչդեռ բժիշկն անշարժութիւն և լռութիւն կը պատուիրէր ամէնուն։ Ուստի այդ եղանակի նուագման պահուն ո՛չ մէկ բան խռովեց զՖէրնանտ, եւ վերջին շեշտը հնչեց և մարեցաւ երկիւղած լռութեան մը մէջտեղ։ Մօռիս, որ շունչը բռնած մտիկ ըրած էր, շունչ առաւ իբր թէ կուրծքին վրայէն խոշոր բեռ մը վերցած ըլլար։ Ցայնժամ, քաջալերեալ այն տպաւորութենէն զոր յառաջ բերած էր, Ֆէրնանտ համարձակեցաւ երեւան գալ։

Ելաւ կանգնեցաւ թիկնաթոռէն որուն վրայ նստած էր, դէպի անկողինը դարձաւ և հիւանդին կողմն յառաջացաւ, մինչդեռ բժիշկը կը բանար մին այն վարագոյրներուն որք լոյսը կ'արգիլէին։ Ֆէրնանտ երեւցաւ յաչս Մօռիսի իբր գերագոյն տեսիլք մը, բոլորովին շողշողալով լուսեղէն պսակի մը մէջ զոր արեգակը կազմած էր իր բոլորտիքը։

—Մօռի՛ս, ըսաւ հանրակինն ձեռքը կարկառելով հիւանդին որ կը տեսնէր մանկամարդ կնոջ իր անկողնոյն մերձենալը, տարակոյսի անձկութեամբ, Մօռի՛ս, ահա քեզ կուգամ։

Բայց երիտասարդը, բնազդմամբ յիշելով մօր եւ կնոջ ներկայութիւնը, դարձաւ այն կողմն ուր կը գուշակէր թէ կը գտնուէին անոնք, եւ միշտ միեւնոյն տեղը նշմարելով զանոնք.

—Քլօթի՛լտ, գոչեց, շնո՛րհք։ Մա՛յր իմ, մա՛յր իմ, ներէ՛։

Եւ կրկին անգամ ինկաւ անկողնոյն վրայ, ուժասպառ, աչքերը փակ, խորին ընկճման մը մատնուած։

Ցայնժամ Ֆէրնանտ զգաց թէ վայրկեանն եկած էր մինչեւ այն ժամը զինքը կասեցնող փափկանկատութիւններն ոտնակոխ ընելու, և հետեւելու այն շաւղին զոր Մօռիսի սէրը կը ներշնչէր իրեն։ Ուստի բռնեց այն ձեռքն որով հիւանդն իր աչքերը կը գոցէր, և առանց ցոյց տալու թէ կը նշմարէր այն սարսուռը զոր իր պարզ հպումն յառաջ բերած էր այդ հիւանդ մարմնոյն վրայ։

—Մօռի՛ս, ըսաւ այնպիսի հաստատ շեշտով մը որ դողացուց զայն, և հարկադրելով զնա իր նայուածքին ու ձայնին ազդեցութիւնը միանգամայն կրել, Մօռի՛ս, կ'ուզեմ որ ապրիք դուք, կը լսէ՞ք։ Ես եկած եմ յանուն ձեր մօր, յանուն ձեր կնոջ, հրամայել ձեզ որ սիրտ առնուք, առողջութիւննիդ վերստանաք, ապրիք։

Եւ անոր յուզումէն զգալով որ երիտասարդը պիտի պատասխանէր.

—Մտիկ ըրէ՛ք ինծ, շարունակեց, ինծ անկ է խօսիլ, ինծ անկ է ինքզինքս արդարացնել։ Կը կարծէք թէ քմահաճո՞յքը միայն ուղղած է իմ ընթացքս. կը կարծէ՞ք որ ես հանդարտ, առանց տառապանաց, առանց վշտի, առանց խղճահարութեան ապրած եմ, ես որ մայր չունիմ անոր բազկացը մէջ արտասուելու համար, չունիմ բարեկամներ որոց բազկացը մէջ կարենամ արտասուել. ես որ վասն յաւէտ տարամերժուած եմ ընտանեկան ուրախութիւններէ, ես որ տխուր և ամուլ՝ կը դիտեմ միւս կիներն որք երկրի վրայ կը կատարեն այն նուիրական պաշտօնը զոր ստանձնած են յերկնից։ Ըսէ՛ք, Մօռիս, կը հաւատա՞ք թէ երջանիկ եղած ըլլամ, կը հաւատա՞ք թէ սոսկալի կերպով տառապած չըլլամ։

—Ո՛հ, այո՛, այո՛, գոչեց Մօռիս։ Կը հաւատամ, պէտք ունիմ հաւատալու։

—Ուրեմն, Մօռի՛ս, ձեր շուրջը դիտեցէ՛ք հիմայ։ Տեսէ՛ք երեք կիներ որոց կեանքը ձեր կեանքէն կախում ունի եւ որք կը պաղատին ձեզ վերակենդանանալ։ Մտածեցէ՛ք թէ անոնցմէ երկուքին կեանք կը պարգեւէ ձեր երջանկութիւնը, եւ երրորդը խղճի խայթէ մը կ'ազատէ. եւ ըսէ՛ք թէ կը հաւատա՞ք միշտ թէ մեռնելու իրաւունք ունիք։

(Շարունակելի)

ՔՈՆԹՈՒԱՌ ՏԸԼՔՈՆԹ

ԴԱՏԱԿԱՆ ՈՐՈՇՄՈՒՆՔ

Այս առաւօտեան սուրհանդակաւ առնուած Փարիզեան լրագիրներէն կը տեղեկանանք թէ առեւտրական դատարանին կողմէ անուանեալ երկու մատակարարք, Պ. Նոյման Մորօ և Պ. Մոնշիքուռ, համառօտ տեղեկագիր մը մատուցած են Քոնթուառի Ընկերութեան վիճակին վրայ, առ եզրակացութեամբ թէ Քոնթուառի մատակարարք (administrateur) օրինապէս պատասխանատու են, քանի որ վերջին յունուար 31ի բաժնետէրաց ընդհանուր ժողովոյն մէջ, Ընկերութեան վիճակը փայլուն ցուցած են, մինչդեռ այն ժամանակէն դէշ էր, և հետեւապէս սովորականէն աւելի բարձր շահաբաժին մը տուած են իբր ութ միլիոն Ֆր.ի շահ մը ցուցնելով, որ անգի չունէր։

Այս տեղեկագրոյ վրայ, ընդհանուր դատախազն անմիջապէս քննութեան ենթարկեց Քոնթուառի լուծեալ վարչութեան անդամները, զորս կը հարցաքննէ Պ. Փրինէ, հարցաքննիչ դատաւոր։

Առժամեայ մատակարարներուն քննութենէն կ'երեւի նաև թէ Քոնթուառն իւր բովանդակ շարժուն գոյքն յանձնած է Ֆրանսայի Դրամատան և փոխատու սեղանատուրաց։ 179 միլիոն Ֆր.ի փոխարէն տրուած են 207 միլիոն Ֆր. արժող այս գոյք։ Եթէ անկանխելուած արդիւնքը տան այս գոյք, բաժնետէրաց ձեռքը քիչ մը մը բան կ'անցնի, և տոր վրայ կ'աւելնան Քոնթուառին Փարիզի և մասնաճիւղերուն անշարժ ստացուածքն ու կազմակերպութիւնն, որք նոր ընկերութեան կ'անցնին։ Քոնթուառին Փարիզի շէնքն եօթն միլիոն Ֆր.ի գնով պիտի թողուի նոր ընկերութեան։

Առժամեայ մատակարարք պիտի եղծեն Քոնթուառին կնքած պայմանագիրը պղնձի հանքերուն հետ. զի այս պայմանագիրք Ընկերութեան կանոնաց հակառակ լինելով, անվաւեր են։

Դատական իշխանութիւնը դեռ բան չէ որոշած Մետաղաց Ընկերութեան տնօրէնին և մատակարարներուն նրկատմամբ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ քարոզ խօսելէ յետոյ Բերա գնաց և Կաթողիկոսական Խորհրդարանական Ցանձնաժողովոյն նախագահեց։

Ալէաթճեան Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս, որ Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն քարոզիչ կարգուած էր, հրաժարած է այդ պաշտօնէն։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն Երուսաղէմայ պատուիրակ Գեր. Մամբրէ եպիսկոպոսին յանձնարարեց առժամեայ կերպիւ վարել սոյն եկեղեցւոյ քարոզչութեան պաշտօնը։

Երէկ, Զարսանճագէն ի Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը տեղւոյն Առաջնորդ Նէժրուզեան Արժ. Տ. Յովհաննէս վարդապետի մահը կը գուժէ։

Մայր-Եկեղեցւոյ առժամանակեայ Թաղ. Խորհուրդն հետեւեալ կերպիւ կազմուեցաւ երէկ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ.

Եղիազար էֆ. Մելիքեան, Մագսուտ էֆ. Հարէնց, Յակոբ էֆ. Աճառեան, Յակոբոս էֆ. Նարկիլէճեան, Նասիպ էֆ. Գարագաշ, Պօղոս էֆ. Ենգիբէրճեան և Տիգրան էֆ. Անուշեան։

Բաբերդի Առաջնորդ Արժ. Ամբրոսիոս վարդապետ շաբաթ օրը արձակուրդով մայրաքաղաքս ժամանեց անձնական գործոց պատճառաւ։

ԼՍԱՐԱՆ

ԱՍԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Սիլլօղօսի սրահն երէկ նեղ կուգար Ասիական ընկերութեան Լսարանին յոդնախուռն հանդիսականաց,— եւ այս անգամ գրական սովորական բանախօսութիւն մը չէ որ կը գործածենք. ժամ ութէն սկսեալ, ապաքէն, խուռն բազմութիւն մը կուգար կը դիզուէր Սիլլօղօսի ընդարձակ դաւթին մէջ, սպասելով Ցունաց լսարանին աւարտման։ Երբ, ժամ իննին, երաժշտաց խումբը կը հնչեցնէր Հ—————ի քայլերգը, սրահն ամբողջ ծայրէ ի ծայր լեցուած էր. առաջին կարգերը մանաւանդ սքանչելի տեսիլ մը կը պարզէին. Թատրոնի մը առաջին ներկայացման առեն իսկ դժուար է գտնել այնչափ գեղեցկութիւն և այնչափ վայելչութիւն ի մի միացած։

Ներկայ էին Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս, Վենետկոյ Մխիթարեան Միաբանութենէն Հ. Դաւիթ Նազարեթեան, Ստեփան փաշա Ասլանեան, Նուրեան էֆէնտի, Տիւսապ փաշա, Իլիաս էֆէնտի Զայեան, և բազմաթիւ ընտրեալ ընտանիքներ որք Օրթագիւղէն, Գատըգիւղէն և ուրիշ թաղերէ դիմած էին անդ, ինչպէս և բաւական օտարազգիք։

Պ. Սառէ ի բեմ ելաւ նախ, և ֆրանսերէն լեզուաւ պատմեց երկրագնտին կազմութիւնը, պարզ ու հետաքրքրաշարժ լեզուաւ, գիտնական դասախօսութեան մը հանդոյն, ամփոփելով երկրին ծագման խորախորհուրդ և կնճռալից գաղտնիքները։

Դարձեալ երաժշտութիւն. և ի՛նչ երաժշտութիւն. «Լէյֆան» մը, լուրջ, հանդիսաւոր, դաժա՛ն ու դժխե՛մ. և ահա բեմին վրայ է Պ. Ադամեան, բայց ո՛չ Որդեկորոյս Բերթողին մաշած թափթփած հագուստներով, կիսաբաց շապկին տակէն երեւալով փոխս ու ամեհուկ կուրծքն, գլխոյը վրայ օրհասականի տառապանքն աղեկիզիկ, ո՛չ ալ Տանըմարքայի իշխանազունն է սուրը մէջքին, վայելուչ լօդիկ մը իրանն ամփոփած և փետրաւոր դըտակը գլխուն, այլ Ադամեան պարզ, քաղքենիի հագուստով, յորդառատ մազերը ծածանուտ, միշտ սիրուն, միշտ համակրելի։ Եկած է ծանուցանելու որ կոկորդի հիւանդութեան մը պատճառաւ, որ երեք շաբաթէ ի վեր զինքը կը նեղէ, չպիտի կրնայ մասնակցիլ Լսարանին, բաց բժշկական պատուէրի որ դեռ տասն և հինգ օրուան կատարեալ հանգիստ կը յանձնարարէ նմա։ Ձայնն արդարեւ մարած է, սուր և նուաղուն շչիւններով կ'ելլայ կոկորդէն։ Բայց ներողութիւն մը խնդրեց այնչափ սրտառուչ, այնչափ սրտաւուէ, այնչափ նուրբ խօսքերով համեմեալ, որ բոլոր այն ծափահարութիւններն որք պահուած էին իր նախօսութեանցն համար, եռանդագին պայթեցան միահաղոյն։ Պ. Ադամեան յայտնեց միանգամայն թէ պատրաստ է ուրիշ անգամ բարենպատակ գործի մը համար նուիրել իր սիրայօժար մասնակցութիւնն անձնուիրաբար։

Երաժիշտներն այս անգամ կը նուագեն ֆ... մը, բայց աշխոյժ զուարթ բան մը, որ թռիչ կուտայ կարծես ատոմներու վրայ գամուած ոտքերուն։

Բեմին վրայ է ահա Մինաս Չերազ էֆէնտի։ Ջերմ ծափահարութիւնք կ'ողջունեն զինքն։ Իւր ի Տփղիս ուղեւորութեան նկարագրութիւնը կ'սկսի ընել դաշն ու հանդիսաւոր ձայնով, առանց մեծ նըւէրներու, հանդարտիկ շարժումներով։ Ակնոցները մեծ խանդավառութիւն չ'ազդէր, երբ Տփղիսի ընդհանուր նկարագիրը կը գծէ. այլ հետզհետէ ունկնդրաց ուշադրութիւնը կ'աւելնայ երբ ատենաբանը կը մանէ մէջնադարեաներու մէջ, գրական ընտրելագոյն լեզուաւ մը, յանկուցիչ պատկերներով, սրամիտ խօսքերով որք հրթիռներու պէս կը վառին։ Երբ բեմէն վար կ'իջնէ, ատենաբանին յաջողութիւնը կատարեալ է, և շնորհաւորութիւնք չորս կողմէ կը տեղան։

Սիլլօղօսի տնօրէնի Արիսթոքլէս էֆէնտի ֆրանսերէն լեզուաւ խօսեցաւ ընտիր ատենաբանութիւն մը, յիշելով մեր ազգերն, Ցունաց և մեր միջեւ համերաշխութեան և եղբայրակցութեան պէտքին վրայ և ի վերջոյ Ասիական ընկերութեան հանրօգուտ նպատակին վրայ։

Ապա, բեմ ելնելով Ասիական ընկերութեան Գործադիր ժողովոյ ատենադպիր Պօղոս էֆէնտի Քէրէսթէճեան, հետեւեալ ուղերձը կարդաց.

Որպէս առաքինութեանց և երջանկութեանց վեհագոյնն է բարերարութիւնք, նոյն և պարտաւորութեանց ազնուագոյնն է երախտագիտութիւնը։

Ներուի ուրեմն Ասիական Ընկերութեան Տնօրէն Խորհրդոյս հատուցանել այսօր հրապարակաւ քաղցր հարկ մը զոր գլանալն դըժնդակ մ'է իւր բարոյականութեան։

Նուիրել մեծաւ ակնածութեամբ բիւր գոհութիւն առ Տէրն ազգաց և ազանց, Զօնել լի շնորհապարտ զգացմամբ ջերմագին մաղթանս առ Օսմանեան մեծազօր տէրութիւնն, և առ Նորին օգոստափառ Ինքնակալն Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Բ. Կայսրն, որոյ փառահեղ գահոյից դարուց ի դարս մատուցած անձնուէր ծառայութիւններովն ու անդրդուելի հաւատարմութեամբը կը պարծի և պիտի պարծի յաւէտ ազգն Հայոց։

Մատուցանել երախտագիտութեան սրտանուէր ուղերձ մը առ Նորին Վսեմութիւնն Տիկին Սրբուհի Տիւսապ փաշա, առ Ձեզ, օրինեալ դուստրդ այն ազգապանծ Նազլը Տիկնոջ Վահանեան, որ իւր կենդանութեան ժամանակ չ'որոնեց այլ նպատակ, չունեցաւ այլ ներշնչում, չուզեց այլ վարձատրութիւն բայց միայն լո՛յս և առաքինութիւն, բանիւ և արդեամբ քարոզելով բնութեան այն անեղծ օրէնքը, թէ կ'անցնին տարիներ և դարք, սակայն մտաց յիշատակութեան ու պատմութեան անանջատ էջերուն մէջ օրհնութեամբ կ'անմահանան ազգին իրական օգուտին ու փառացը նախանձախնդիր հայկազանց անուանքն, ինչպէս և ընդ հակառակն վատացն ու ապաշնորհներունը՝ ցաւագին անէծքը։ Ահա նոյնպիսի հոգիք յետ մահուան եւս անմահ են. այսպիսեաց մահն կ'յաղթուցանէ զանմահութիւն։

Դուք համակերպելով ընդ կամս Ձեր գերերջանիկ մօր, ուստի, աշխեցաք և հանդոյն Ձեր պերճափայլ եղբօր՝ օսմանեան տանը մէջ արդարութեան ծրաջան խորհրդականին՝ օգւոյ անսասան արիութեամբ տօգորեալ այն բարձր անձնուրութեան, քարոզեցիք մեծաբարբառ բարին, գեղեցիկն, արդարն և կատարեալն, և մտաց հաստատուն առաջադրութեամբ, գրաւորական անձանձիր աշխատութեամբ և ազգի ազգի ազդողագոյն միջոցներով մարտնչեցաք ընդդէմ կանխակալ կարծեաց և անարգ շահախնդրութեան, որ ուտիճ և ցեց են ժողովրդեան մը բարոյական յառաջդիմութեանը, և ո՛չ միայն այս՝ այլ և ի լուսաւորութիւն հայ իգական սեռի՝ մղեցաք ընդ արականին՝ իրապէս նպաստելով բազմօրդւոյն Միացեալ, Դպրոցասէր Տիկնանց և այլ ընկերութեանց, որպէս և երիցս շնորհելով Ձեր վեհ հովանաւորութիւնը լսարանին Ասիական Ընկերութեան, որուն մեծագոյն բարերարն էք։

Ազգն պարտական է ուրեմն Ձեր ջանիցը և երկի՛նք Ձեր քրտինքն օրհնող։

Անհնար է Տնօրէն Խորհրդոյս կնքել իւր խօսք առանց յայտնելու իւր սրտագին շնորհակալիք առ իմաստուն բանախօս, Միւսիւ Սառէ և Մինաս էֆ. Չերազ և առ հռչակաւոր ողբերգուն Պետրոս էֆ. Ադամեան, առ սոյն անձնուէրս լուսոյ, որք մեծ փոյթ ընծայեցին սոյն հանդէսին զմայլեցնելով զունկնդիրս իւրենց բանից բարձրութեամբ։

Ջերմագին շնորհակալութիւն առ Մեծարգոյ անդամս Սիլլօղոսի պատուարժան վարչութեան և ի մասնաւորի առ Նորին Լուսամիտ Նախագահն Վսեմաշուք Արիսթոքլէս էֆէնտին, որ այս տարի եւս պատուեց զմեզ սոյն լսարանին յարկին տակ՝ օթինեան աւանդական ասպնջականութեամբ։

Եւ մեր շնորհապարտ զգացմանց անկեղծ հաւատաքն առ Ձեզ, ո՛ Տիկնայք և Տեարք, որ ընդունելով մեր հրաւէր՝ բարեհաճեցաք յանհուն քաջալերել զընկերութիւնն ի յարատեւութիւն իւր ջանից և ճգանց, զորս տասն և երկու տարիէ ի վեր իւրովսանն կ'ընծայէ ի նպաստ գաւառացի մանկանց կրթութեան գործոյն։

Նոյն պահուն, Ասիական Ընկերութեան Գործադիր ժողովոյ ատենապետ Յակոբ էֆէնտի Ալթուն Տիւրի և Յովհաննէս էֆէնտի Թօրոսեան գեղեցիկ ծաղկեփունջ մը բերին նուիրեցին առ Վսեմ. Տիկին Տիւսապ փաշա, այլ հովանաւորութիւնն այնքան նպաստաւոր էր հանդէսին այս եղական յաջողութիւնը։ Վսեմ. Տիկինն յուզեալ բանիւք շնորհակալութիւն յայտնեց։

Զուտ հասոյթն է իբր 100 օսմանեան ոսկի։

Սամաթիոյ Ս. Սահակեան և Ն. Վարդուհեան կրկին վարժարանաց ընդհանուր հարցաքննութիւնք պիտի կատարուին ամսոյս 21, երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև 31, ուրբաթ օր։ Քննութիւնք կ'սկսին առաւօտեան ժամ $2\frac{1}{2}$ին և կը տևեն մինչեւ ժամ 10, միջօրէին $1\frac{1}{2}$ ժամ դադարաւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԻԼԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐՆ

Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Սերպիոյ հրաժարեալ թագաւորը շաբաթ երեկոյն ժամ կէսին մայրաքաղաքս ժամանեց եւրոպական կառախումբով։

Սիրքէճիի կայարանը կ'սպասէին արարողապետ Մունիր փաշա, կայս. թիկնապահ Ահմէտ փաշա, սերպիական դեսպան Պ. Նովաքովիչ, կինն, աղջիկն և դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք։

Մունիր փաշա և Պ. Նովաքովիչ քաղաքային հագուստներ կը կրէին, ըստ որում Միլան թագաւորը ծպտեալ կը ճամբորդէր։ Ի ժամանել կառախումբին, Պ. Նովաքովիչ, կինն, աղջիկն ու դեսպանատան պաշտօնեայք դիմաւորեցին Սերպիոյ հրաժարեալ թագաւորն, և դեսպանին աղջիկն Օր. Միլիձա Նովաքովիչ ծաղկեփունջ մը մատոյց Ն. Վեհափառութեան։ Նոյն պահուն Պ. Նովաքովիչ Միլան թագաւորին ներկայացուց Մունիր ու Ահմէտ փաշաներն։ Մունիր փաշա յանուն Վեհ. Սուլթանին բարի գալուստ մաղթեց Միլան թագաւորին և ըսաւ թէ կայս. թիկնապահ Ահմէտ փաշա պիտի առաջնորդէ նմա ցորքան Ն. Վեհափառութիւն Կ. Պոլիս մնայ և թէ պալատական կառքեր իւր տրամադրութեան ներքեւ դրուած են։ Միլան թագաւորն ի պատասխանի ջերմ շնորհակալիք յայտնեց Վեհ. Սուլթանի այս սիրալիր հոգածութեանն համար։

Միլան թագաւորն, որ կոմս Թագօվօ ծածկանուան ներքեւ կ'ուղեւորի, սեւ հագուստներ հագած էր, մուշտակով վերարկու մը կը կրէր և կարճ գլխարկ մը դրած էր գլուխը։ Թագաւորը Մունիր փաշայի հետ տեսակցելով մինչև կայարանի մեծ դուռն եկաւ ուր հետեւեցան նմա դեսպանն և այլք. անդ Ն. Վեհափառութիւն մէկ քանի վայրկեան եւս Մունիր փաշայի հետ խօսակցելէ յետոյ պալատական կառք մը բազմեցաւ Ահմէտ փաշայի հետ. իւր հետեւորդք, դեսպանն և այլք եւս միւս կառքերը բազմելով ուղղակի Բերա Օթէլ տ'Անկլըթէռ գնացին։ Միլան թագաւորին կառքին կը հետեւէին պալատական երկու ձիաւոր յիմապետք։

Միլան թագաւորի հետեւորդք են մասնաւոր քարտուղարը Պ. Միլոշովիչ, թիկնապահ հարիւրապետ Պ. Բասիչ և ուրիշ երեք անձինք։

Միլան Թագաւորը Մունիր փաշայի հետ տեսնուած պահուն տեղեկութիւններ տալով Պելկրատի օսմանեան դեսպան Զիխա պէյի վրայ ըսած է թէ իւր ամենասիրելի բարեկամներէն մին համարած է զնա։ Ն. Վեհափառութիւն յայտնելէ յետոյ թէ առաջին անգամն է որ երկաթուղիով մայրաքաղաքս կուգայ հարցուցած է թէ Սիրքէճիի կայարանը Պոլսոյ ո՛ր կողմը կը գտնուի։

Միլան թագաւորն զուարթօրէն կը խօսակցէր, որով կ'երեւի թէ այս ճամբորդութիւն մեծապէս կազդուրած է զինք։ Ն. Վեհափառութիւն Ֆրանսերէն կը խօսէր։

Միլան Թագաւորը Օթէլ տ'Անկլըթէռ ժամանելուն, որուն դրան առջև հետաքրքրաց խուռն բազմութիւն մը հաւաքուած էր, կայս. աւագ թիկնապահ Ֆուատ փաշա եկաւ և յանուն Վեհ. Սուլթանին բարի գալուստ մաղթեց Սերպիոյ նախորդ թագաւորին։

Գիշերը չքնաղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ օթէլին մէջ ի պատիւ Միլան թագաւորին։ Ներկայ էին սերպիական դեսպանն և այլք։

Վեհ. Սուլթանին հրաւիրանօք Միլան թագաւորն և իւր հետեւորդք երէկ ժամ 10ին կայս. պալատ գնացին պալատական կառքերով։ Առաջին կառքին մէջ բազմած էր Միլան թագաւորն համազգեստով, իւր քով ունենալով կայս. թիկնապահ Ահմէտ փաշա և իւր դէմն թիկնապահ Պ. Բասիչն։ Երկրորդ կառքին մէջ բազմած էին սերպիական դեսպանն և Միլան թագաւորին քարտուղար Պ. Միլօշովիչ, երրորդ կառքին մէջ սերպիական հիւպատոս Պ. Պօզովիչ և սերպ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Թէրլեան, համազգեստիւք։ Միլան թագաւոր կայս. պալատ ժամանելուն արժանավայել պատիւներով դիմաւորուեցաւ և ուղղակի կայս. գահլիճն առաջնորդուեցաւ ուր պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, յետ որոյ Ն. Վեհափառութեան հրաւիրանօք Չաթըր Քէօշկը գնաց, ուր Վեհ. Սուլթանը փոխադարձ այցելութիւն տուաւ նմա։ Միլան թագաւորը կրկին անգամ շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհ. Ապտ-իւլ Համիտ կայսեր կողմէ իւրեն եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար։ Տեսակցութեան պահուն թարգմանի պաշտօնը կատարեց արարողապետ Մունիր փաշա։ Պահ մը յետոյ Միլան թագաւորը կայս. պալատ հրաւիրուելով ներկայ գտնուեցաւ ի պատիւ իւրեն տրուած փառաւոր հացկերոյթին։ Սեղանն սկսաւ ժամ 12ին և Վեհ. Սուլթանն իւր ներկայութեամբ պատուեց զայն։ Սեղանին ներկայ գտնուեցան նաև Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշա, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյա փաշա, արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա, կայս. աւագ թիկնապահ Տէրվիշ, Ճէմիլ ու Տրէյաք փաշաներն, արարողապետ Մունիր փաշա, գաղթականաց ընդհանուր վարչութեան նախագահ Րիզա փաշա, Մավրօենի փաշա, Արտաքին գործոց նախարարութեան Խորհրդական Ցարութիւն փաշա, կայս. թիկնապահ Վէյի Րիզա ու Հալէ փաշաներն, կայս. պալատան քարտուղարներէն Քեազիմ պէյ և Խարիճիյէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ։ Հացկերոյթի պահուն կայս. պալատան նուագածուաց խումբն անընդհատ գեղեցիկ կտորներ նուագեց։ Սեղանէն յետոյ Միլան թագաւորը կրկին անգամ շնորհակալութիւն յայտնելով առ Վեհ. Սուլթանն, ժամ 3ին Բերա վերադարձաւ պալատական կառքերով։

* *

Միլան թագաւորն երէկ կայս. պալատ երթալէն առաջ Բերայի այլ և այլ վայրերը շրջեցաւ քաղաքային հագուստով։

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ
ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Եօզղատի կառավարիչ անուանուեցաւ Դէրշէհրի կառավարիչ Հասան Խայրի փաշա։

Դէրշէհրի կառավարիչ անուանուեցաւ Եօզղատի կառավարիչ Նամըգ էֆէնտի։

Հեռագրական վարչութեան օտար հաշուոց քննիչ և նոյն վարչութեան ժողովոյ անդամ անուանուեցաւ Սուրիոյ հեռագրական տնօրէն Եանքօ էֆէնտի։

Քօբրիւլիւ Մագլիրտ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Արապկիրի նախկին գայմագամ Սիւլէյման Սալիմ էֆէնտի։

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան ամբոլթեանց ճիւղին առաջին քարտուղար Նուրի էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթէմայիզ աստիճան՝ Եգիպտոսի հեռագրական պատուիրակ Նժիլ էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Սպարապետի Դրան ամբոլթեանց ճիւղին քարտուղարներէն Շիւքրի էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Մաղնիսայի թաղապետական բժիշկ Եանի էֆէնտի։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պէրութի կուսակալ Րաիֆ փաշայի։

Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Ն. Վսեմութեան կնոջ։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ Սպանիոյ նիւթական նախորդ նախարարին։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Եպուզլիա Թէվֆիգ էֆէնտիի կնոջ։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ իտալական դեսպանատան խորհրդական Սալվաթորէ Թունճինի ասպետին։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ նոյն դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Ճիովանի Կալինա կոմսին և երկրորդ թարգման Ալֆրէտ Բունճա ասպետին։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ նոյն դեսպանատան զինուորական կցորդին և Մանհայմի օսմանեան պատուակալ հիւպատոս Պ. Բայսի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ծովային գնդապետ Սիւլէյման պէյի եւ Այտընի վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ Իսմէթ պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Աթէնքի [illegible] լրագրոյ խմբագիրներէն Պ. Նիքոլաս Սրանտոսի։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ ԿԱՅՍԵՐԱԶՕՐՆ ԻՇԽԱՆՈՒՀԵԱՑ

Այս առաւօտ Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական ծանուցման մը համաձայն կայսերական իշխանուհեաց Բարձր. Սալիհա, Նաիմէ, Զէքիյէ և Նայմա Սուլթանուհեաց հարսանեաց հանդէսներն այս շաբթու տեղի պիտի ունենան և ըստ սովորութեան փառօքն կայս. պալատան մէջ հացկերոյթք պիտի սկսին։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Ռումանական կառավարութիւնը Ռումանական Աստղ պատուանշանի չորրորդ աստիճանը նուիրած է Զէյթինէի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Լուտֆի պէյի։

Իտալական կառավարութիւնը Իտալական Թագ պատուանշանի չորրորդ աստիճանը նուիրած է Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականաց սենեկի օգնականներէն Հրանդ պէյ Աբրոյի։

Սպանիական կառավարութիւնն Իզապէլ լա Քաթոլիք պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է Պարսէլոնի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս Եուսուֆ էֆէնտիի։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը։

ՐԱԻՖ ՓԱՇԱ

Պէրութի կուսակալ Րաիֆ փաշայի համար ծանուցուեցաւ թէ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորած է. սակայն Թուրք Թերթերը կը ծանուցանեն թէ Րաիֆ փաշա [illegible] յետոյ կայս. հրամանաւ կայս. պալատ հրաւիրուած և անդ հաղորդուած է իրեն կայս. Իրատէ մը որոյ համաձայն մէկ քանի օր եւս մայրաքաղաքս պիտի մնայ։ Րաիֆ փաշայի ընտանիքն արդէն մեկնած լինելով, Ն. Վսեմութիւն կայս. Պալատան քարտուղարներէն Նուրի պէյի տունն հիւր եղաւ։

ՄԻՐԱՃ ԿԻՃԷՍԻ

Շաբաթ օրը բոլոր նախարարք, քաղաքային, զինուորական ու կրօնական բարձրաստիճան պաշտօնատարք կայս. պալատ գնացին ի շնորհաւորութիւն Միրաճ կիճէսի տօնին։ Երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյ յանուն Վեհ. Սուլթանին հարկ եղած մեծարանքներն ըրաւ նոցա։

* *

Նախորդ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշա նոյն օրն արժանացաւ Վեհ. Սուլթանի մասնաւոր մեծարանաց։

ՏԱՐԱՓՈԽԻԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Պիթլիսի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Կինճ գաւառի Խուլբ գաւառակին շրջակայ մէկ քանի գիւղերուն մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւն մը երեւան ելած է որ կը շարունակէ ցարդ. մէկ ամսուան մէջ բազմաթիւ մարդեր զոհ գնացած են այդ հիւանդութեան։ Այդ ախտէն վարակեալք ոմանք 7–8 ժամէն և ոմանք ալ սաստիկ փորհարութեամբ երկու օրէն կը մեռնին եղեր։

ՏԷՏԷԱՂԱՃ-ԿԻՒՄԻՒԼՃԻՆԷ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ինչպէս կը յիշուի Վեհ. Սուլթանն հրամայած էր որ Տէտէաղաճի երկաթուղին մինչեւ Կիւմիւլճինէ երկարելու համար մասնագիտաց կողմէ տեղական քննութիւնք կատարուին և ըստ այնմ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խճուղեաց ու կամուրջներու օգնական տնօրէն Գէորգ էֆէնտի Արսլան և այլ պաշտօնեայք այդ կողմերը գնացած էին հարկ եղած քննութիւնները կատարելու համար։ Գէորգ էֆէնտի քննութիւնները կատարած և պաշտօնն աւարտած լինելով մայրաքաղաքս վերադարձած է։

ԳԱՅՄԱԳԱՄԻ ՄԸ ԱՐԱՐՔԸ

Սոյն խորագրոյն ներքեւ հետեւեալը կը կարդանք շաբաթ աւուր [illegible] մէջ.

Պէյքօզի մէջ յոյն և հայ հասարակութեանց համար միակ գերեզմանատուն մը կայ։ Հինգշաբթի օրը տեղւոյն գայմագամ Ֆայիգ պէյ կը հրամայէ գաղթականներուն ճանբայ մը բանալ այդ գերեզմանատան մէջէն։ Իրենց մեռելոց բնակարանի այս բռնաբարութենէն վրդովեալ երկու հասարակութիւնք կը դիմեն գայմագամին որ բնաւ կարեւորութիւն չիտար անոնց բողոքին և աշխատութիւններն յառաջ վարել կուտայ։

Գիւղին կիները որք գերեզմանատուն գնացած էին, տեսնելով որ գործաւորք ծով կը նետեն իրենց մեռելոց ոսկերոտին զորս հողէն կը հանէին, կը հաւաքեն զայնս և գայմագամին կը տանին կրկնելով իրենց բողոքը, սակայն գայմագամն, փոխանակ գոհացում տալու, բողոքող կիները բանտարկել կուտայ։ Որովհետեւ ճամբուն պէտքէն աւելի կը տարուէր մինչ, ուրիշ կանայք եւս կը կրկնեն ցոյցը, այն աստիճան որ գերեզմաններուն վրայ կը պառկին և իրենց մարմնով կը ծածկեն զայնս, գերեզմանաց բռնաբարումն արգիլելու համար։ Այս տեսարան որ սրտաճմլիկ երեւոյթ մը ունէր, վերջապէս հարկադրեց գայմագամն առժամապէս դադրեցունել աշխատութիւնները և բանտարկեալ կիներն արձակել։

Հայ և Յոյն հասարակութիւնք իրենց Պատրիարքարանաց դիմած լինելով, Պէյքօզի գայմագամն ի դատ պիտի կոչուի ձեռնհաս դատարանաց առջև։

ԱՀՄԷՏ ԱՐԻՖԻ ՊԷՅ

Տպագրական Տեսուչ Ահմէտ Արիֆի պէյ, որ հիւանդ լինելով քանի օրէ ի վեր Հէյպէլի կղզին կը գտնուէր, բոլորովին ապաքինած է և այսօր իւր պաշտօնատեղին պիտի երթայ։

ԷՆԿԻԼԻՐԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ըստ տեղեկութեանց [illegible], Վիեննայի դրամական ակումբներուն մէջ հաստատապէս կ'ըսուի եղեր թէ Պ. Բառուլա Էնկիլիրիի երկաթուղւոյ շինութեան մասին իւր յանձնառութիւնները չպիտի կարենայ գործադրել, որովհետեւ Քոնթուառ տ'Էսքոմթի ծանուցեալ վիճակն բաւական սարսած է Տեօյչ Պանք, Լէնտէր Պանք և այն դրամատուններն որք նոյն գծի շինութեան պիտի ծառայէին։ Օր աւուր աւելի հաստատութիւն կը գտնեն այն զրոյցներ թէ Էնկիլիրիի գծին շինութեան պայմանագիրը պիտի փոխանցուի Օսմ. Կայս. Պանքային և սորա կուսակից ուրիշ մէկ քանի պանքաներու և մանաւանդ կ'ըսուի թէ այս գործին մէջ Քրէտի Լիոնէ դրամատունն եւս պիտի աջակցի Օսմ. Կայս. Պանքային։ Վիեննայի նիւթական ակմբոց մէջ միանգամայն կը հաւաստուի եղեր թէ այդ երկու դրամատանց դրամական ոյժերն Էնկիլիրիի երկաթուղւոյ շինութենէն աւելի մեծ գործերու եւս բաւական են, որով եթէ այդ գործ իրենց փոխանցուի աւելի շուտ և աւելի նպաստաւոր կերպիւ պիտի շինուի։

ՍԱՅԻՏ ՓԱՇԱ

Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա թէև սկսած է տակաւ ապաքինիլ, սակայն բժիշկները պատուիրած են որ Ն. Վսեմութիւն 5-10 օրի չափ դեռ հանգիստ ընէ։

ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Սերպիական դեսպան Պ. Նովաքովիչ՝ հետն ունենալով առաջին թարգմանն Պ. Թէրլեանն և այլ պաշտօնատարներ, շաբաթ օրը կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

Միջօրէին, պալատական կառքեր Բերայէ Ըլտըզ փոխադրեցին դեսպանն Պ. Նովաքովիչն և իւր հետեւորդները, բոլորն ալ պաշտօնական համազգեստով։ Պ. Նովաքովիչ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով Ն. Վեհափառութեան մատոյց Սերպիոյ Աղեքսանդր Ա. թագաւորին մէկ պաշտօնագիրն որով Միլան Թագաւորի հրաժարումն և իւր գահակալութիւնը կը ծանուցանէր։ Սերպիական դեսպանը նոյնպէս մատոյց իւր նոր յանձնարարագրերն և արժանացաւ Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց։

«ՄԱՐՍ» ԵՒ «ՓՕՍԹՐՕՄԱ»

Նախընթաց օր ռուսական հիւպատոսարանի դատարանին առջև սկսաւ աւստրիական Լոյտի ընկերութեան կողմէ ռուսական նաւային ընկերութեան դէմ բացուած դատն, անցեալ ամառ Եէնիգիւղի առջև Փօսթրօմա և Մարս շոգենաւուց բաղխման պատճառաւ։ Յայտնի է թէ այդ բաղխմամբ Մարս ընկղմած էր։ Ռուսական դեսպանատան պահակ [illegible] շոգենաւուն հրամանատարին բացակայութեան պատճառաւ, որ Սեվաստոպոլ կը գտնուի այդ շոգենաւուն նորոգման համար, նիստը յաջորդ

Թողուեցաւ, վասն զի այդ հրամանատարի ներկայութիւնն անհրաժեշտ է այս գատի քննութեան համար։

ՕԼՔԻ ՇՈԳԵՆԱՒՆ

Ռուսական Օլքի շոգենաւուն անգլիական Բրէնծըց շոգենաւուն հետ բաղխման և ընկղման զրոյցն, որ տեղական միւս լրագրաց հետ, Արեւելքի մէջ եւս հրատարակուած էր, անհիմն ելած է։ Թէ՛ ռուսական շոգենաւային ընկերութեան և թէ՛ նաւահանգստի վերատեսչութեան հասած հեռագիրք կը հերքեն այս արկածի լուրն որուն վրայօք ստոյգ տեղեկութիւն ուղուած էր։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Առեւտրական լուրերէն քաղուած)

Արմտեաց գլխաւոր կեդրոններէն մեզ հասած վերջին լուրերն հետեւեալ կերպով կ'ամփոփուին։ Ամերիկայի ագարակատերց ձեռք գտնուած արմտիք ենթադրուածէն աւելի մեծաքանակ ըլլալուն պատճառաւ, գնոց վրայ 4 սանդիմի անկում յառաջ եկած է ի Նիւ-Եորք և $6\frac{1}{2}$ սանդիմի անկում մը ի Շիքակօ։ Անգլիոյ մէջ, ամերիկեան անկման ազդեցութեան ներքեւ՝ տկար գներ։ Իսկ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ մէջ գները բռնուած են։ Ռուսիոյ հարաւային մասին մէջ նաւահանգիստք բաց են և կարեւոր առաքմունք կ'ըլլան։ Մարսիլիոյ մէջ Թայղանի կարծր ցորենի գինն է 100 քիլօկրամը 19 ֆրանք. Գարամանիոյ մէջ 16.50։

Ներածութիւնք շաբթուս մէջ բաւական վիճակ մը ստացան արմտեաց պատճառաւ։ Նախորդ շաբթուան ժամանմանց պակասութեանց յաջորդեց զանազան կողմերէ մեծաքանակ ցորենի ժամանումն։ Այս ժամանմունք, կերքա և ազիմա տեսակներէն, հասան 10, հազար գրիւի որք շուտով սպառեցան, որով պատրաստ չկայ բնաւ։ Նախորդ շաբաթէն պատրաստ գտնուած 18,000 գրիւ կակուղ ցորենին վրայ աւելցան շաբթուս մէջ հասած 25,000 գրիւ ցորենն որմէ վաճառուելով 20,000 գրիւ, պատրաստին քանակութիւնը կը հանի 23,000 գրիւի։ Եգիպտացորենի վրայ բաւական վաճառումներ եղան որք կը հանին 10,000 գրիւ։ Պատրաստի քանակութիւնը բաւական առատ է. 4500 պարկ ալիւր հասաւ որմէ 2000 պարկ միայն վաճառուեցաւ. պատրաստի քանակութիւնն է 16,500 պարկ։ Վաճառեցաւ 200 պարկ սըսն ուսկից բնաւ հասած չլլալով, պատրաստի քանակութիւնն իջած է 1500 պարկի։

Շաբթուս մէջ ո՛ր և է գործառնութիւն չեղաւ լուբիայի վրայ որուն գինը արդէն անուանական, անընդհատ իջնելու վրայ է պատրաստի քանակութեան առատութեանը պատճառաւ որ կը հանի 4000 պարկի։ Ընտիր տեսակէ լուբիա բնաւ չկայ։ Բաւական բանուկ գործեր կըլլան կաղինի վրայ որմէ վաճառուեցաւ 300 պարկ, օխան 90էն 92 փարայի։ Կապերտներու բանուկ վիճակը, որ կը նշմարուէր նախորդ շաբթուն, դանդաղեցաւ. Գործերն յանկարծական կերպով կանգառած են. սակայն այս դադար անցողական կերեւի և կը գուշակուի որ նոր ոգեւորութիւն մը պիտի յաջորդէ անոր։

—Պաշտօնապէս Առեւտրական Սենեկին ծանուցուած է Աբրահամ Բանոսեան եղբարց (Պոլիս, Շէրիֆ փաշա խան, թիւ 4) սնանկութիւնը։

Այս առաւօտ Շէմսի էֆէնտի անուն ոստիկան մը Ղալաթիոյ մէջ դաշոյնով վիրաւորեց կին մը որ իւր սիրուհին էր։ Շէմսի էֆէնտի անմիջապէս ձերբակալուեցաւ

—Շաբաթ օրը մայրաքաղաքէս մեկնեցան ռումանական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Էմմանուէլ Կարճօլէսքօ՝ ի Վառնա և Բէօսթէնձէի օսմանեան հիւպատոսարանին քանչլէր Գատրի պէյ՝ յիւր պաշտօնատեղին։

—Տրապիզոնի հեռագրական քննիչ Իպրահիմ Ակեաչ էֆէնտի շաբաթ օրը մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Սպարապետի Դրան առողջապահական ճիւղին նախագահ Նուրի փաշա ապաքինած է իւր հիւանդութենէն և մէկ քանի օրէն իւր պաշտօնատեղին կ'երթայ։

—Ադրիանուպոլսոյ մաքսային քննիչ Քեամիլ էֆէնտի շաբաթ իրիկուն մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Ոստիկանութիւնը տասն-հինգ չարագործներ աքսորեց հեռաւոր վայրեր։

—Աւստրիական կառավարութեան և պուլկար իշխանապետութեան միջեւ գոյացեալ համաձայնութեան մը վրայ, Փիլիպէի աւստրիական նամակատունը պիտի փակուի ամսոյս 31ին։ Այդ նամակատան տնօրէն Պ. Թէդէսքի մայրաքաղաքս փոխադրուած է նոյն պաշտօնով։

—Անատօլուի երկաթուղեաց վարչական խորհրդոյ անդամ Պ. Ալֆրէտ Բառլայի ի Պերլին մեկնման պատճառն է իւր մօր յանկարծական մահն որ հեռագրուած էր իր ի Կ. Պոլիս։

—Բարիզեան լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Սելանիկի Փրանսական հիւպատոս Պ. Բուլգօ տը Սէնդ-Մառի այլուր փոխադրուելով, նմա յաջորդեր է Լարնաքայի հիւպատոս Պ. Լըքէր։

—Ինչպէս կը յիշուի մէկ քանի ամիսներ առաջ ի Պեշիքթաշ Թանաշ անուն հելլենացի մը Սատըգ անուն ծաղարարի աշակերտ մը սպաննած և պարկի մը մէջ դրած էր։ Արդ Ոճրաքննութեան ատեանը դատելով զԹանաշ տասն-հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտած է։

—Դատական նախարարութիւնը հրատարակած է 1288 տարուան Հուգուգի, առեւտրական և պատժական դատերու վիճակագիրը։

ԽԼՈՒԹԻՒՆ

Եւ բզզիւնք գլխու մէջ։ Միջոց իւր տան մէջ բուժելու զայնս, առանց ընդհատելու իւր պարապմունքն։ 30 սանդիմ ղրկելով կ'ստացուի 132 երեսի պատկերազարդ տետրակ մը։ Դիմել առ 18

M. Nicholson, 4, rue Drouot, Pari

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Օքլանտ (Աւստրալիա), 30 մարտ

Սամոայէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, զարհուրելի ուրականի մը պատճառաւ՝ գերմանական Ատլէր, Օլկա և Էպէր մարտանաւերն և ամերիկեան Թրէնթըն, Վանտալիա և Նիբսիք մարտանաւերը խարակներուն վրայ նետուեր և ամբողջովին կորսուեր են. ամերիկացի 4 սպայք և 46 նաւաստիք, ու գերմանացի 9 սպայք և 87 նաւաստիք խեղդուեր են։

Լոնտոն, 30 մարտ

Ի Սամոա գերմանական և ամերիկեան մարտանաւուց կորստեան լուրը կը հաստատուի. զոհերուն թիւն է իբր 140։

Պրուքսէլ, 30 մարտ

Պելճիական Գանտ տը Ֆլանտր շոգենաւն, որ երէկ Օստէնտէէն մեկնած էր ի Տուվր, ընդհարում մը ունենալով ընկղմեցաւ. տասնեւհինգ հոգի խեղդուեցան։

Նաբոլէոն իշխանն, որ շոգենաւուն մէջ կը գտնուէր, միակ ուղեւորն էր որ ազատեցաւ։

Բարիզ, 30 մարտ

Կը հաւաստեն թէ Բարիզի ընդհանուր դատախազին եւ դատական գործոց նախարարին միջեւ անհամաձայնութեան մը պատճառաւ է որ պուլանժէական գործիչներու դէմ առաջադրեալ տնօրինութիւնք չեն իրագործուիր։

Բարիզ, 31 մարտ

Բարիզի ընդհանուր դատախազ Պ. Պուշէ, մերժած ըլլալով դատ բանալ ընդդէմ Պուլանժէ զօրավարին, պաշտօնանկ պիտի ըլլայ և ուրիշ մը պիտի յաջորդէ նմա։

Բարիզ, 31 մարտ

Էյֆէլի աշտարակն ամբողջացած ըլլալով, բացման հանդէսը կատարուեցաւ այսօր։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 20 մարտ
Դահեկան

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)	110	$^{3}/_{8}$
Ե » » (վճռկնկն)	110	$^{1}/_{4}$
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22	90
» » » (վճռկնկն)	22	97 $^{1}/_{2}$

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ իրիկուն գոց. (Միւց. . Սէրի		16	30
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	16	30
Բէրայի մէջ	»	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	16	31
Կէս օրին	»	16	31 $^{1}/_{2}$

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ իրիկուն	41	25
Այս առաւօտ	41	25
Կէս օր	41	19

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	27	30
»	B. »	16	
»	C. »	16	31 $^{1}/_{2}$

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		4	22
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ.	»	9	2
Պանք տը Գօնս	»	»	7	20
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	4	30
Թրամուէյ	»	»	470	
Բումէլի երկաթուղի	Ֆր.		50	75
Ծխախոտի տը Բրիօրիթէ	»		—	—
Բաժնեթուղթ Լավրիօնի	»		108	

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100	
20 Ֆրանքնոց	»	87	38
Անգլիական ոսկի	»	110	34
Իմբէրիալ	»	91	10
Քրիմից	»	51	15
Բուպլի Թղթադրամ	»	8	44
» արծաթ	»	77	25
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	108	25
Վեցնոց	»	103	30
Հինգնոց	»	103	30
Մեթալիք	»	102	20
Թասֆիյէ	»	7	30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 30 Մարտ ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ		98 $^{3}/_{16}$
Օսմ. »	Սէրի Դ. բացուեցաւ	15 $^{1}/_{8}$
» »	» գոցուեցաւ	15 $^{3}/_{16}$
» »	» Ա	27 $^{1}/_{2}$
» »	» Բ.	15 $^{3}/_{4}$
» »	» Գ.	15
Օթօման 1871		90 $^{1}/_{4}$
Փոխառութիւն 1877		102 $^{1}/_{4}$
Պանք Օթօման		11 $^{7}/_{8}$
Ռուսական փոխառ. 1873		102 $^{1}/_{4}$
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)		89 $^{7}/_{8}$
» առանձ. Բրիվիլէժիէ		104 $^{7}/_{8}$
Տայրա Սանիէ		84 $^{5}/_{8}$
Տօմէնիալ փոխառ. Ռօչիլտ		102 $^{3}/_{4}$
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 512

Վիէննա, 30 Մարտ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 45
Օսմանեան երկաթուղի	24 50

Բարիզ, 30 Մարտ ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 $^{1}/_{2}$ %	104	50
» 3 %	85	20
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	15	25
» » » գոցուեցաւ	15	22 $^{1}/_{2}$
» » » Բ.	15	35
» » » Գ.	15	20
Օսմանեան երկաթուղի	50	50
» Բէժիի բաժնեթուղթք	495	—
Պանք Օթօման	547	50
Քրէտի Լիօնէ Գ. Կ.	656	55
» Ֆօնսիէ	1280	
Գոնդուառ տ'էսգոնդ	125	
Սուէզի ջրանցք	2232	50
Ռուսական 5 % 1877 ի	101	$^{7}/_{8}$
Իտալական Ռանթ	96	10
Սպանիոյ ռ. (արտաքին)	74	$^{7}/_{8}$
Եգիպտական միացեալ	450	
Բրիօրիթէ թիւրք	439	37 $^{1}/_{2}$
Հելլենական 5 %	451	25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	23

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 30 Մարտ Ժ. 10 Վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	85	27 $^{1}/_{2}$
Օսմանեան քօնսօլիտէ	15	27 $^{1}/_{2}$
Եգիպտական	451	25

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 18 մարտ

Արժ. Տ. Յովսէփ Ծ. վարդապետ Այվազեան անձնական խոհեմութեան ապացոյցներէ յետոյ հարտարութեան փայլուն փորձ մ'ալ ցոյց կուտայ։ Տասն օրէն աւելի է հասած է Ազգ. Պատրիարքարանի այն հրահանգը, որ տեղւոյս ազգային ամեն ժողովներու լուծում և վերակազմութիւն կը տրամադրէ. այսու հանդերձ Արժ. Փոխանորդ Հայրը կը զգուշանայ բացարձակ գործողութենէ մը և կը վերակսի համոզել ժողովրդականները, կամովին հրաժեշտ տալ պաշտօնէ, և կը յաջողի ինչ որ դեռ շաբաթ մ'առաջ անհընարին կը կարծուէր միեւնոյն ժողովականներու բացարձակ յայտարարութեանց համեմատ։ Անշուշտ Ազգ. Պատրիարքարանի կրկնակի հրամաններուն համեմատ արդէն պաշտօնի վրայ մնալ անհնար էր ծանօթ խմբակին համար. բայց կամովին հրաժարիլ տալ պաշտօնէ պզտիկ յաջողութիւն մը չէ, զոր լիովին Այվազեան Հայր սուրբին ճարտարութեան կը պարտինք։

Ինչ որ ալ ըլլայ, Արժ. փոխանորդ Հայրը շաբաթ մ'ամբողջ Գաւառ. Ժողովոյ մնացեալ անդամոց հետ բանակցելէ յետոյ, երէկ զայն ի նիստ կը հրաւիրէ և բոլոր անդամոց հրաժարականը կը ստանայ պաշտօնապէս։ Այս նիստին կ'ուզեն հանդիսատես գտնուիլ բազմաթիւ ազգայիններ, բայց Փոխանորդ Հօր խոհեմ մի տնօրինութեան համեմատ Առաջնորդարանի դռները փակուած ըլլալով կը սպասեն եկեղեցւոյ բակը, մինչեւ որ ժողովը կը ցրուի և այն ատեն Առաջնորդարան կը մտնեն Արժ. Փոխանորդ Հօրմէն ժողովոյ արդիւնքն իմանալու համար։ Արժ. Յովսէփ Ծ. վարդապետ կը յայտնէ թէ Գաւառ. ժողովն հրաժեշտ տուած է, և ուստի առժամանակեայ վարչութիւն մը կազմելէ յետոյ նորոգ ընտրութեանց պիտի ձեռնարկէ և այլն։

ՀԻՆ ՊԱՅԱԶԻԴ

Այրարատայ կոգովիտ կամ կոգ գաւառի նախկին քաղաքներէն ցարդ կը մնայ Դարոյնք, որ կը գտնուի կարնոյ այժմեայ կուսակալութեան ներքեւ իբր 48 ժամ հեռու դէպ ի հարաւային-արեւելք Ռուսիոյ և Պարսից սահմանագլխոյ մօտիկն։ Հոս կը նըստի արդի գաւառական կառավարիչն իւր իշխանութեան տակ ունենալով Տիատին, Գարաքիլիսէ, Ալաշկերտ և Անթապ գաւառները։

Դարոյնք կը գտնուէր ի հնումն Ծաղկոտն գաւառի կից, Մասիսի քամակը Թանտրէք լերան 3-4 փարսախ հեռուն, Այս քաղաք մի քանի պետութեանց և աւատապետաց ձեռք անցնելէն վերջ այժմ կը գտնուի Օսմանեան կառավարութեան ձեռք եւ կը կոչուի զայն առնող եւ իւր բերդը նորոգող համանուն Սուլթանին անուամբ Պայազիդ կամ ըստ տաճկաց Պայէզիտ, զոր բարւոք կը լինի տեղւոյս դաշտականներէն Դեղամայ ծովուն մօտ կառուցուած Նոր Պայազիտէն որոշելու համար անուանել զայս Հին Պայազիդ։ Պայազիդ շինուած է Գըլըլտաղ և Շորանքայիր անուանեալ Թանտրէք լեռան շղթայից բարձրաւանդակին վերայ, որ ունի 400 տուն բնակիչ որոց 180ը հայ, մնացեալք թուրք են։ Հայք ունին երեք եկեղեցի Սուրբ Կարապետ, Ամենափրկիչ և Ծիրանաւոր Ս. Աստուածածին անուամբ, որոցմէ առաջինն խախուտ և տգեղ տիպարով մը ցարդ կը մնայ կանգուն, իսկ վերջին երկուքն քանդուած են վերջին Արեւելեան պատերազմին։ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ վերջին նորոգութեան տարեթիւը 133 տարուան չէնք լինելը յայտնի է իւր ճակատագրէն։ Ամենափրկիչ եկեղեցւոյ աւերակն կը գտնուի Զէնկիզօրի բերդին մօտ եղած ազգային հին գերեզմանատան կեդրոնը, զոր շինեց ի հնումն Բիւրատեան Աշոտ եւ հոն պահեց ընդ երկար ժամանակ Ամենափրկիչ Ցխաշի հիանալի պատկերըն, որ յետոյ փոխադրուեցաւ Ռուսաստանի Հայոց Թառի համանուն մենաստանը և որ այժմ կը գտնուի Ս. Էջմիածնայ Հայրապետական մասանց և հնութեանց թանգարանը. տապանագիրն որպէս և եկեղեցւոյ ճակատագիրն անյայտացած են վերջին Արեւելեան պատերազմին առեն. միայն աւերակաց բեկորներուն վրայ այժմ «Աստուած» բառ մը կ'երեւի հետաքննին. այս եկեղեցին առնօք մենաստանի մը նման ունէր ծագկեալ միաբանութիւն։ Ս. Ծիրանաւոր եկեղեցւոյն միջին սեղանի կիսաւերակ սեանց վրայ ՌՄՑԴ թուական մը կ'երեւի, որ լինելու է վերջին նորոգութեան տարեթիւը։ Տեղացի Հայք սոսնցմէ զատ ունին ուրիշ յարգելի վայրեր իբր ուխտատեղի, ինչպէս է Թուխմանուկ քարը, Գառնիկ աղբիւրը, Ղզրոյի աւետարանը պարունակող մատուռը, Ս. Սիմոն եկեղեցւոյ աւերակավայրը, Սրգոյի սիւնը ու Զլլինց Բուխերիկն, որոնցմէ վերջին երկուքին համար կը պատմին ծերունիք թէ մինչեւ վերջին Արեւելեան պատերազմը բարեպաշտ հայեր մոմ, ճրագ կը վառեն եղեր, զի երբ նոցա ձանձախարիթն առնլով ջրով խմեն՝ ծծերնին ցաւոտ կանայք առողջութիւն կը գտնեն եւ երբ երիթիկ (չըշըրուկ) ունեցող անձինք զայն լուանային ձանձախարիթով, կը բժշկուէին եղեր։ Տաճիկք եւս ունին իրենց աղօթատեղիները թէ՛ կանգուն թէ՛ աւերակ։

Պայազիդ կը գտնուի ըստ Բարիզեան միջօրէի երկայնութեան 42°, իսկ հիւսիսային լայնութեան իբր 39,°5 աստիճանաց ներքեւ, ունի ամենապատուական օդ. Մասիսի դագաթով զուլուած և ընտրագոյն ջուր նախանմանդէն թորուած զոր սիրելի է ինձ յարաժամ Նեքէթար կոչել։ Ընտրագոյն ջրերն են Պեղմարքի, Ապտիկորի, Վաղկան և այլ աղբիւրներու կենսատու ջրերը։ Այս բնական տաբերց պատուականութեան հետ մէկտեղ եթէ չ'լինէր տուներու ոմանց հակառողջապահական շինութիւնք, փողոցներուն և շուկայից նեղ և կեղտոտ դրութիւնը, երկրին բնական խորտուբորտ ելեէջի դիրքը, դաշտին հանքային բաղադրութեանց երեւէն արտադրութենէ զրկուելը և սոխական պատերազմի պահուն տանակոխ ենթակայ լինելու դժնդակ բաղդաւորութիւնը, տարակոյս չկայ որ նախանձելի դիրք մը պիտի ունենար Պայազիդ։ Սոյն քաղաքի բերքն է գլխաւորապէս ցորեն, գարի, կտաւատ, կորեկ, սիսեռ, ոսպ, սեխ, ձըմերուկ, ծիրան, խնձոր, բալ, տանձ, սալ, խաղող, առուոյտ և ուրիշ ընդեղէնք, որոցմէ ցորենն և գարին, իւր վիճակի մէջ, բաւական շատակեկ լինելուն, ուրիշ երկիրներ ալ կը ճամբուին։ Իսկ կենդանիք են ոչխար, այծ, գոմէշ, եզ, կով, ձի, էշ, ջորի, շուն, կատու, վարազ, նապաստակ և ուրիշ բնտանի կենդանիք։ Պայազիդի վիճակին մէջ կը գործեն նաեւ քրմերն ընտիր թաղիք, կապերտ, և քրթադորդեր բաւական ճաշակաւոր։ Հանքի մասին նաեւ յոյժ փարթամ է Պայազիդ, որոնք տեսակ տեսակ գոյներով յարաժամ կը փայլին, որպիսիք են գայլախազի, պաղլեղի, ծծումբի, երկաթի, պղնձի և զանազան քարերու, ամենքն ալ անգործածելի ու զննութեան կարօտ։ Տեղական արհեստներն են դերձակութիւն, ոսկերչութիւն, կօշկակարութիւն, որմնադրութիւն, հիւսնութիւն, պղնձագործութիւն, դարբնութիւն, հրացանագործութիւն, սափրիչութիւն, ներկարարութիւն, խանութպանութիւն, ամենքն ալ Հայոց ձեռք, իսկ մսավաճառութիւն, նպարավաճառութիւն, իշապանութիւն, փերեզակ և այլն թրքաց ձեռք։ Տեղւոյս հայ ժողովրդեան ապրուստի գլխաւոր միջոցներն են մեծաւ մասամբ վաչխառութիւն և ոչխարբուծութիւն. առեւտրականութիւնն այժմ յետադէմ վիճակի մէջ է, առաջին՝ Գարաքիլիսէ և Տաշլիչայ գաւառակներու մէջ առեւտրականաց հաստատման երեւէն, և Բ. քաղաքին ո՛ր և է ճանապարհի վրայ շինուած չլինելով կարաւանաց երթեւեկութենէն զրկուելուն ու տօնավաճառ չունենալուն համար, բատ որում ժողովրդեան մեծագոյն մասին նիւթական վիճակը գոհացուցիչ չէ։ Տեղւոյն Հայերէն նշանաւորեն Մանուկեան և Փրմըյեան գերդաստանք իրենց հարստութեամբ և ազդեցութեամբն, այնպէս որ ամէն գործի մէջ մեծ դեր կը խաղան և առանց իրենց հաճութեանց ոչ մի գործ չէ կարելի կարգադրուիլ ի Պայազիդ։ Ասոնցմէ զատ ոչ նուազ յիշուելու և գովուելու արժանի է արդի լուրջ եւ բնտասարդութիւնն որ յաջողութեամբ ի գլուխ կը հանեն ստանձնած ամէն կառավարական պաշտօնները և ազգային գործոց ոմանց հոգատարութիւնը։

Պայազիդ ունի երեք բերդ, որոցմէ մին կը գտնուի Շարանքարերու գագաթն և է ամենահինն, այս է Բագրատունի նախարարութեանց բերդն, որոց մէջ կայ Ս. Գրիգոր անուամբ եկեղեցւոյ վայր մը։ Սոյն բերդի դրան երկու կուշտերը կան քանդակուած կուոց կամ դիւներուց երկուհոկայ պատկերներ, սաղաւարտ ի գլուխ, որոց միոյն քովը կայ այծեայ քանդակ մ'ալ. ասոնց վրայ թուրքով գաշոյնով զարդարուած է. գիններաք բազկատարած կանգնած են իբր աղօթող։ Սոյն բերդին գագաթը կայ մի լիճ, որ ի հնումն կը ծառայէ եղեր ի ժամանակս պաշարման խմուելու, իսկ այժմ ջերմեռանդ ուխտաւորաց բժշկութեան։ Բերդին վերի դրան քով պահապանի սենեակ մը կայ, ուր այցելելով իւր պատուհանին աջ կողմը գտայ մի հայերէն երկաթղեան արձանագիր, որոյ ինչ ինչ գրերն թէպէտ եւ եղծուած են բայց կը կարդացուին «ի Քրիստոս» բառը և Ռ. թուականը (Ռ գիրը ձի մը ձեւը ունի)։ Այս բերդը արաբական արշաւանաց ժամանակ առնուելով Օսմանցիներէն նորոգուած և յաւելումներ ալ կրած է, որպիսի են, արտաքին բերդը, մզկիթը և այլ մասերը, ուստի կը տեսնուին ատտ անդ թրքական յիշատակարանք։ Այժմեայ երկրորդ գործածելի բերդը շինուած է Անտօնի գարուն վրայ նախնի աւատապետ Փահլիւշ փաշայի նախնիքներէն, գործ հոյակապ և հիացէն ամրակուռ, ուր է այժմ զինուորանոցը, կեդրոնական բանտը, զօրաց հիւանդանոցը ռազմամթերանոցը, փուռը, բաղնիքը, աղօթատեղին, արմտեաց շտեմարանը եւ ջրոց աղբիւրները։ Գ. րդ բերդը կ'անուանուի Զէնկիզօրի բերդ եւ կը գտնուի քաղաքը բարձրանալու ճանապարհին սարրան համանուն գիւղին մօտ, բոլորովին նշանակութենէ զուրկ։ Պայազիդ կը բաժնուի Ապտիկոր բերդ, Նոր և Փլանլի թաղեր անուամբ չորս մասերու, ուր կը բնակին հայք և թուրք խառն, լաւ յարաբերութեամբ շնորհիւ տեղւոյն կառավարիչ Բեդրիմ փաշայի։ Հայ ժողովրդեան խօսակցութիւնն ռնդային, կաղմութիւնը առոյգ, անդամազննութեամբ միջահասակ և թխագոյն սեւուկ աչքերով։ Գովելի է իգական սեռին հայկական համեստութիւնն. իսկ պարտաւելի արականին առ հրապարակական աղօթս ունեցած սառնութիւնն, այնպէս որ տէրունական օրերն իսկ հազիւ կարելի է տասն անձ գտնել յեկեղեցին զԱստուած փառաբանող։ Ժողովրդեան երկու սեռին տարագը պարսկաձեւ և ռուսաձեւ է, իսկ լեզուներնին տարբեր թէ՛ Տաճկաստանցիներէն և թէ Ռուսահայերէն։ Ռուսահայք կ'ըսեն միավանկ բայերէ գալէ է, տալէ է, ուտէ է, իսկ պայազիտցիք գալըմ է, տալըմ է, ուտըմ է, ևն. Թրքահայք սեռի խնդիրն հայկական հոլով կը գործածեն, առնք սեռականն ընդհանրապէս իբր սեռի խնդիր. ուրիշ աղաւաղմունք և օտար ազգաց բառեր ալ շատ ունին ի գործածութիւն։

Պայազիդ ունի հաղորդակցութեան կանոնաւոր ճանապարհ մը դէպի Կարին, իսկ անկանոն դէպ ի Ռուսաստան և Պարսկաստան։

Ունի նաեւ երկու բաղնիք, մին զօրաց իսկ միւսն հասարակաց և երկու ծառազարդ մարգաւոր անհատական պարտէզներ որոնք հասարակաց զբօսավայրի ալ կը ծառայեն. նաեւ մի պանդոկ յիշուելու անարժան։ Պայազիդ զուրկ չէ նաեւ կանոնաւոր սուրհանդակէ, հեռագրէ և կառավարական ամէն ատեաններէ։ Քաղաքին առջեւ կը պարզուի համանուն դաշտի ամայի տեսարանը, որուն մէջ տեղէն կ'անցնի Պալըգլի Չայը կամ Սինէկ անուն գետակը խուլ խոխոջմամբ, որ Գայլատոյ կամ Պալըգլի անուն լճէն կը բղխի և ընդունելով իր մէջ ուրիշ վտակներ ալ կ'երթայ կը միանայ ի Պարսկաստան Մակուայ ջրին հետ եւ յետոյ կը թափի յԵրասխ։ Պայազիտի ազգային վարչութեան մասին խօսելով տակաւին պէտքն անզգալի լինելուն, ո՛ և է սահմանադրական ժողով չունի. իւր ազգային գործերը կը կատարեն Մանուկեան և Փրմըյեան ագայք, իւր և վիճակաց առաջնորդ Տէր Աստուածատուրեան Գեր. Տ. Յովհաննէս Ս. Արքեպիսկոպոսը կը նստի Ս. Յովհաննու կամ Իւչքիլիսէի հռչակաւոր վանքը, որ երկրին հանդամանաց ծանօթ մարդասէր և յոյժ գթրոյասէր անձնաւորութիւն մ'է։ Պայազիտի հայոց կրթական միակ Հաստն է տեղւոյն Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց բարձրագոյն նախակրթարանն, որուն կը վճարուի երեսուն օսմ. ոսկի նպաստ հանգամանակութեամբ, իսկ Թրքացը իրենց Բուշտիէն։ Տա՛ր Աստուած որ կրկին հասնէր Պայազիտն ազգին կաթողիկոսացու, դրագէտ եւ ուսեալ անձնաւորութիւններ, նման հընոց։ Պայազիտի կառավարութեան տակ գտնուող հայաբնակ գիւղօրայք են՝ Արծափ 50 տուն բնակչօք, Գոյուն 20 տուն, Մուսուն 25 և Սարըպէկ 20 տուն ժողովուրդներով, որք կ'ապրին երկրագործութեամբ։ ՀՆԱՑՐ

ԲԻՒՋԻՒՔԵԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ
ԱԶԴ

Բ. եւ Հ. Քիւչիւքեան եղբարց Դեղարանը պատիւ ունի ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդաց եւ արդոյ հասարակութեան թէ առժամեայ դեղարան մը հաստատուած է ի Պահչէ Գաբու, թիւ 56, հրկիզեալ նախկին խանութին դիմացը։ 389

ԱԶԴ

Բէյ-րութ շոգենաւը, նաւապետ Մաք Գոնքէյ, ապրիլ 2ին մայրաքաղաքս կ'ըսպասուի Լըվրբուլէն։

Ֆլօրէնս շոգենաւը, նաւապետ Մուր, ապրիլ 2ին աստ կ'սպասուի Օտէսայէն եւ անմիջապէս պիտի մեկնի ի Լիվրբուլ։

ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Գործակալ Բէյրութի և Ֆլօրէնսի ընկ.

ԻԼԱՆ

ԽԱՃԻՆԼԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԻ

Սէրայը Հիւմայուն էրզադ անպարը իչին ալընաճագ Ինկիլիզ բիրինճինին միւնագասասընա պաշլանաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպէհ կիւնլէրի Խաղինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 մարտ 305

304 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Մէրքէզի Սալթանաթը Սէնիյէտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ վէ հայվանաթը միրիյէ խարճըսի իչին միւպայեա օլունաճագ օթուզ պին քիլօ ճէտվա պուղտայ իլէ պիր միլիօն իքի եիւզ պին գըյէյի ճէտվա արփանըն մարթըն եիրմի իւչիւնճիւ փէնչչէմպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթաալընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

18 մարտ 1889 428

Նօ. 13 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ ելլիսէ անպարընա միւպայեա օլունաճագ պին իւչ եիւզ մէթրօ գուրշունի չուխանըն պէհէր մէթրօսը գըրդ ղրուշա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մարտըն եիրմի իքինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ գարարը գաթիսի վիրիլէրէք իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

18 մարտ 1889 427

Նօ. 14 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Շքօտրատաքի ասաքիրի շահանէ իչին միւպայեա օլունաճագ էրզագտէն կիւշթին պէհէր գըյէյի ճէտվէլի սէքսէն պէշ փարայա.

Էրզ եէթմիշ իւչ փարայա.

Շէքէր եիւզ եիրմի սէքիզ փարայա.

Բաղտը իւզիւմիւ եիւզ փարայա.

Կաղ էլլի սէքիզ փարայա.

Զէյթուն եիւզ էլլի փարայա.

Սիրքէ օթուզ փարայա.

Սօղան օն իւչ փարայա.

Թուզ եիրմի տէօրթ փարայա.

Իսպարմաչէթ իւչ եիւզ եէթմիշ պէշ փարայա.

Սապօն եիւզ եէթմիշ փարայա.

Բուղէնը սատէ տէօրթ եիւզ փարայա.

Ֆասուլեա գըրգ տօգուզ փարայա.

Բուղէնը զէյթ եիւզ սէքսէն փարայա.

Քէօմիւր տօգուզ փարայա.

Հաթապ իքի պուչուգ փարայա.

Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլտուղունտան իթաալընա Թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 մարտ 1889 426

Նօ. 12 3—3

ԺԱՆ ԲՍԱԼԹԻ | JEAN PSALTY

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1867ին

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

Վաճառատուն ի Բերա Գապրիստան փողոց Թաղապետ. պաշտօնատան դիմաց

Գործարան ի Գուլէգարու Թիւ 657

Մասնաճիւղք Աղաճամի Թիւ 127 և Գուլէգարու Թիւ 659

Գիները խիստ աժան են

Ամեն տեսակ կարասիներ ննջարանի, սեղանատան, գրասենեկի և սրահներու ինչպէս նաև դրամատանց և վաճառականաց գրասենեակներու համար։ Կարասեաց հաստատուն կերպիւ պատրաստութեան համար չոր փայտեր կը գործածուին։ Ընկուզենիէ, վարդի փայտէ, ճոնճէ և այլ տեսակ փայտերէ կիտուածներ կը շինուին։ Վաճառատան մէջ նոյնպէս կը գտնուին ամէն տեսակ գորգեր, վարագոյրներ, մահճակալներ, մեծ հայելիներ և կահաւորման յատուկ կերպասներ ու կարասիներ։

Ցանձնարարեալ կարասիք կարճ միջոցի մէջ շինուելով կը յանձնուին։ 300

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000　　"ՖԻՆԻՔՍ"　　Հիմնեալ ի Լօնտրա յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 31

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակին՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեղմագնութեամբ սակագրելոյ, որք ունին լիագոյն իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1888	» 4,817,262
Տարեկան հասոյթ » » »	» 10,069,700

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և նոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ ի Պոլիս

ՑՌԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՁ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000　　Պահեստի դրամ ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւաց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ, պարտնակաց ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այս նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է նաւական 13 բարձր ապահովագրական հաստատութեանց հետ, որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Նօռւկիատիս խան.

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ, Եւրոպեան առաջնակարգ դրամատուներ ցոյց պիտի տան իրենց անուններ, որք Ընկերութեանցս վերայ տեղեկանալ կը փափաքին։ 36

DRAGÉES de Fer Rabuteau

Lauréat de l'Institut de France. — Prix de Thérapeutique.

L'Emploi en médecine du Fer Rabuteau est basé sur la science.

Les Véritables Dragées de Fer Rabuteau sont recommandées dans les cas de Chlorose, Anémie, Pâles Couleurs, Pertes, Débilité, Epuisement, Convalescence, Faiblesse des Enfants, Appauvrissement et Altération du sang, à la suite de fatigues, veilles et excès de toute nature. — Prendre 4 à 6 dragées par jour.

Ni Constipation, ni Diarrhée, Assimilation complète.

Elixir de Fer Rabuteau recommandé aux personnes qui ne peuvent pas avaler les dragées. — Un verre à liqueur aux repas.

Sirop de Fer Rabuteau, spécialement destiné aux enfants.

Une instruction détaillée accompagne chaque Flacon.

Exiger le Véritable Fer Rabuteau CLIN & Cie, de PARIS, que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.
1239

OUTILLAGE D'AMATEURS ET D'INDUSTRIES

SCIES-MÉCANIQUES, plus de 50 mod. TOURS de tous Systèmes DESSINS et Fourn.res pour Découpage. Outils de toutes sortes. 3 DIPLOMES D'HONNEUR. Le TARIF-ALBUM, 200 pages et plus de 500 grav. FRANCO CONTRE 65 CENTIMES. TIERSOT, 16, r. des Gravilliers Paris.

Ջուր, փոշի և խմոր ԲԵՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Կը ծախուի բոլոր դեղավաճառաց, օծանելեաց, հասարակ... և ... քով։

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԸՆԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, փայլ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը աներևոյթ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցան ամենքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Ներկ չէ, և ամենևին զեան մը չըներ։ Եթէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր Միսիս Ս. Ա. Ալլընի Աշխարհահռչակ Մազ. Նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անուշ հոտագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

[illegible] 453 Մեծ փողոց Բերա, ... Գալաթիա, ... 95 և 97. ... 77 ... 51 ... 168 Մեծ փողոց Բերայի, և ... Բերա Մեծ փողոց թիւ 428. 61

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ եւ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ.　　Հաստատեալ 1858 ին

[illegible]

Ընկերութեան ներկայացուցիչն է Թ. Ս. ... 44

ՀԱԶԻ, ՏՆՋԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ԽՌՆՉԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹ ԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԱՐԿԱՌՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

[illegible]

(Սոր.) Վ. ԼԻՆՁԻԼ, Նեգլի Թնդանօթակրեն.

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին $1/2$ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։ — Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ՊՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս րոտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով

76　　Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական ընդհանուր Մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

ՄՈԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

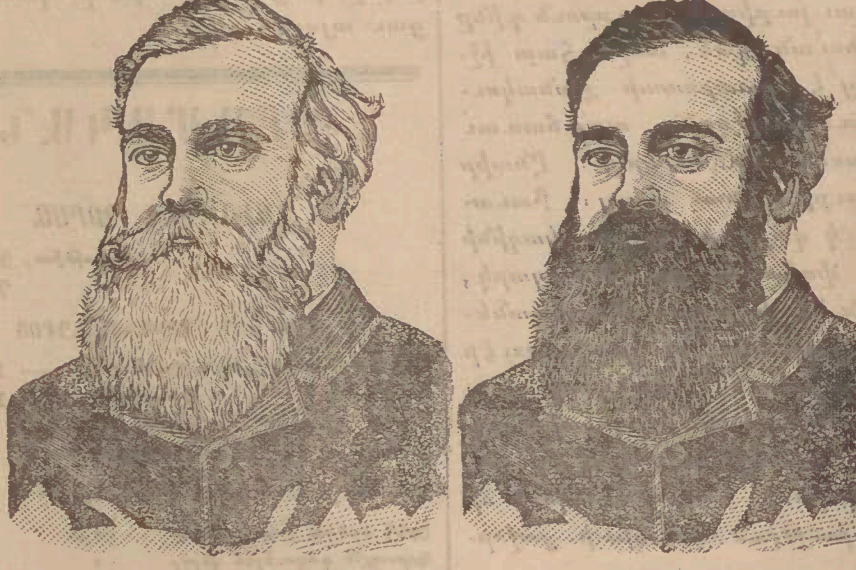

[illegible]

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքոլով, ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թաթխապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԻՔԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՐՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 77

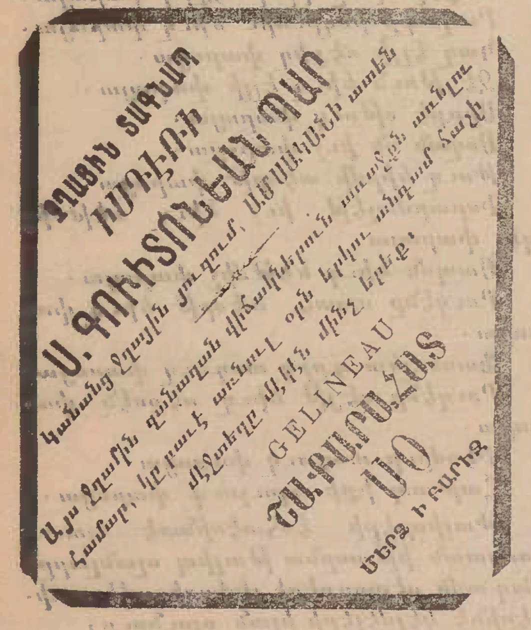

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

PASTILLES DIGESTIVES. — Այս շաքարները Վիշիի մէջ պատրաստուած են Ջերմուկներէն հլած աղով, ախորժահամ են և ապահով դարման մ'են գէր մարսողութեան դէմ։

SELS de VICHY pour BAINS. — Անոնց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ։

Կեղծէն զգուշանալու համար, սոյն դեղերու և շիշերու վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրոշմը։ Կը գտնուի Պոլսոյ բոլոր դեղագործաց քով։ 268

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօրու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Միսանց և Ջրզային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, ևն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց չատեր չարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպոն փողոց 14—ԼԻՈՆ　　236

Միակ գործակալք և Ներկայացուցիչք ի Կ. Պոլիս ԷՏՈՒԱՐՏՍ և ԱԼՊԵՐԴԻ Պերէքեթ խան, Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլէ և Միջերկրականի գիծի բեռնադրութեանց Լիվրբուլէն Պոլիս բեռնաւոր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Քաղդէա	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէքս	4000	Օսայրիս	30 0
Օլիմփիա	4000	Նեբթիս	300
Սեսոստրիս	3250	Բերա	3000
Թիպո	3250	Լօթիւս	300
Մակետոնիա	3250	Օլիմա	800
Մարիօթիս	3250	Սէրիլ	700

Բեռ շոգենաւը, Նաւապետ Ֆորեստըր, ամսոյս 23/4 ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ռիթոլլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
1891　　51, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՆՈՒԲԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամեն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նըմանօր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ։ Կօշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիրմը կամ ուրիշ պատեհութիւնները դիւրաւ կը մաքրուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

[illegible]

... 95 և 97, Ղալաթիա։ 78

ՄԻԱԿ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԳԱԼՈՐԻՖԵՐՆԵՐՈՒ

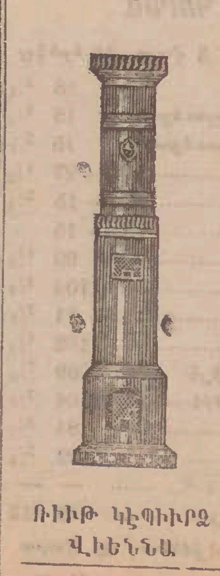

ՌՈՒԹ ԿԷՊԻՒՐՁ ՎԻԵՆՆԱ

Հ. ԼԱՆԺ

24, Բերչէմպէ պազար, 32, Մահմուտիյէ փողոց

ՎԱՌԱՐԱՆՔ ԵՒ ԾԽՆԵԼՈՑՔ
Նորոգութեան առարկայք

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԶՄԻՆԷՆԵՐ
Կրակարանի վերաբերեալ մանր առարկայք

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Պղնձէ, ձուլածոյ և թափծու երկաթէ)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ
Ամեն տեսակ գործիք—Շինուածանիւթք

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
Տատանոցք-Կշռորդք-Ցորենի կշռորդ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ՃՈՒ ՀԱՒԱՔԱԾ Ք. ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

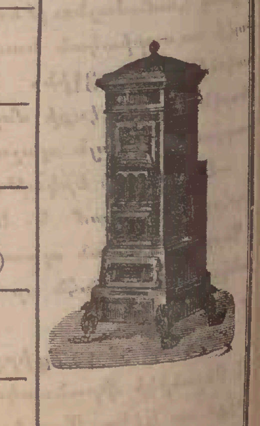

ՑԱԽՃԱՊԱՆԻԷ, ԹԱՓԾՈՒԷ ևն.

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՋԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ 91

Արտօնատէր　　Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ